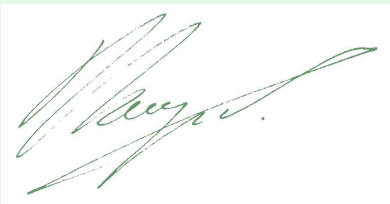

Ockenburgh

Natuurtoets herontwikkeling

Colofon

Titel	Ockenburgh - natuurtoets herontwikkeling
Projectnummer	08944
Opdrachtgever	Stedelijke Structuren Dienst Stadsbeheer Postbus 1265 I 2500 DP Den Haag
Datum	15 september 2010
Status rapport	eindrapport
Bestand	eindrap 2010 DEF_totaalvs2.wpd
Opdrachtnemer	De Groene Ruimte BV Postbus 400 6700 AK Wageningen tel. 0317-423969 fax 0317-418758 dgr@dgr.nl www.dgr.nl
Handtekening voor akkoord directie	Naam : ir. P.A.W.M. Raaijmakers Handtekening:
Auteursrecht	De auteursrechten van dit rapport rusten bij zowel opdrachtgever als opdrachtnemer, tenzij schriftelijk anders is/wordt overeengekomen. Alleen degenen bij wie het auteursrecht rust zijn gerechtigd het rapport voor eigen gebruik te vermenigvuldigen, te verspreiden of toe te passen, alsook om het ter informatie aan derden openbaar te maken tegen onderling (= zij bij wie het auteursrecht rust) overeengekomen voorwaarden (kosten, citeren, gebruiken, wijzigen etc).
Aansprakelijkheid	Raadpleging van en eventuele verdere handelingen met/op basis van het door De Groene Ruimte BV geleverde product vallen buiten elke verantwoordelijkheid van opdrachtgever en/of De Groene Ruimte BV.

INHOUD

1. INLEIDING.....	5
2. WERKWIJZE.....	7
2.1. Bronnenonderzoek.....	7
2.2. Veldonderzoeken De Groene Ruimte.....	7
2.3. Toetsing aan natuurwetgeving.....	8
2.3.1. Natuurbeschermingswet.....	8
2.3.2. Flora- en faunawet.....	11
3. HET PLANGEBIED.....	15
3.1. Landgoed Ockenburgh.....	15
3.2. Parkgebied.....	16
3.3. Landhuislocatie (Monsterseweg 4).....	16
3.4. Voormalige hovenierswoning (Monsterseweg 8A).....	16
3.5. Chalet (Monsterseweg 8B).....	17
4. VOORGENOMEN INGREEP (HET RENOVATIEPLAN).....	19
4.1. Parkgebied.....	19
4.2. Parkeerfaciliteiten en infrastructuur.....	22
4.3. Landhuislocatie (Monsterseweg 4).....	22
4.4. Voormalige hovenierswoning (Monsterseweg 8A).....	23
4.5. Chalet (Monsterseweg 8B).....	24
4.6. Beheer (na renovatie).....	24
4.7. Planning.....	25
5. AANWEZIGE NATUURWAARDEN.....	27
5.1. Parkgebied.....	27
5.1.1. Bossen.....	27
5.1.2. Graslanden.....	31
5.2. Parkeerfaciliteiten en infrastructuur.....	32
5.3. Landhuislocatie (Monsterseweg 4).....	32
5.4. Voormalige hovenierswoning (Monsterseweg 8A).....	32
5.5. Chalet (Monsterseweg 8B).....	32
5.6. Natuurwaarden per toetskader.....	33
6. EFFECTANALYSE.....	37
6.1. Effectanalyse Natura 2000-gebied Solleveld en Kapittelduinen.....	37
6.1.1. Oppervlakteverlies.....	37
6.1.2. Verslechtering van specifieke structuur en functies.....	42
6.1.3. Verslechtering van de staat van instandhouding van bij het habitattype behorende typische soorten.....	46
6.2. Effectanalyse Beschermd Natuurmonument Solleveld.....	47
6.2.1. Conclusie Beschermd Natuurmonument Solleveld.....	48
6.3. Effectanalyse Flora- en faunawet.....	49
6.3.1. Flora.....	49
6.3.2. Fauna.....	49
6.3.3. Conclusie Flora- en faunawet.....	50

7.	CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN.	51
7.1.	Natuurbeschermingswet - Natura 2000.	51
7.2.	Natuurbeschermingswet - Beschermd Natuurmonument Solleveld.	51
7.3.	Flora- en faunawet.	52
7.4.	Aanbevelingen voor het Natura 2000-gebied, het Beschermd Natuurmonument en soorten beschermd onder de Flora- en faunawet.	53

BIJLAGEN

Bijlage 1. Bronnen

Bijlage 2. Verantwoording bronnenonderzoek

Bijlage 3. Verantwoording veldonderzoek

Bijlage 4. Vegetatieopnamen bij landhuis (2005; De Groene Ruimte)

Bijlage 5. Verantwoording toetsing aan natuurwetgeving

Bijlage 6. Exclaveringen Ockenburgh

Bijlage 7. Contour bouwlocatie Monsterseweg 8A

Bijlage 8. Impressie van het paviljoen aan Monsterseweg 8B

Bijlage 9. Overzicht beschermde soorten

KAARTEN

Kaart 1. Landgoed Ockenburgh renovatie landschapspark (definitief ontwerp)

I. INLEIDING

Het landgoed Ockenburgh (zie figuur 1) ligt in de binnenduinrand nabij Den Haag. Voor het landgoed en het bijbehorende landhuis is een renovatieplan opgezet, bestaande uit een kwaliteitsverbetering van het park in combinatie met de realisering van een Grand Hotel op de landhuislocatie aan Monsterseweg 4, een wellnesscentrum aan Monsterseweg 8A en vernieuwing van de Monsterseweg 8B (het chalet). Ondanks dat met het renovatieplan naast de voorgenoemde ontwikkeling een kwaliteitsverbetering van de natuur wordt beoogd, worden hier de effecten op beschermde natuurwaarden in Ockenburgh in beeld gebracht.

In voorliggende rapportage zijn de effecten beoordeeld van de voorgenomen renovatie op de natuur- en landschapswaarden die in Ockenburgh zijn beschermd middels de Natuurbeschermingswet en de Flora- en faunawet.

De Natuurbeschermingswet is van toepassing omdat Het landgoed deel uitmaakt van het "Beschermd Natuurmonument Solleveld", het Natura 2000-gebied "Solleveld en Kapittelduinen". De effectbeoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet heeft het niveau van een voortoets.

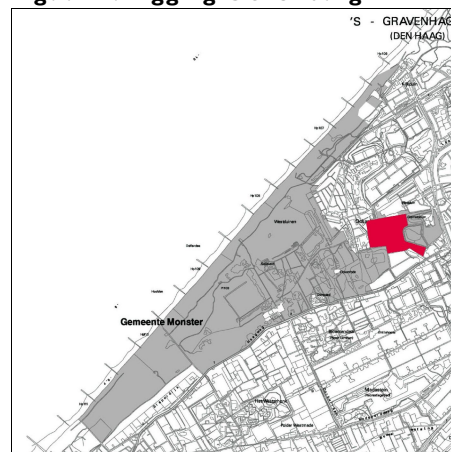
De Flora- en faunawet is van toepassing omdat de voorgenomen renovatie mogelijk effecten heeft op beschermde planten- en diersoorten.

Het plangebied maakt ook onderdeel uit van de Ecologische Hoofdstructuur. Toetsing van effecten op de Ecologische hoofdstructuur vindt plaats in het kader van de Wet Ruimtelijke Ordening. Deze toetsing zal worden opgenomen in het bestemmingsplan en maakt daarom geen onderdeel uit van deze rapportage.

Leeswijzer

De gevolgde werkwijze wordt in hoofdstuk 2 besproken. Vervolgens wordt de van toepassing zijnde natuurwetgeving toegelicht: de Natuurbeschermingswet (§ 2.3.1.) en de Flora- en faunawet (§ 2.3.2.). Om de consequenties in het kader van de natuurwetgeving in beeld te kunnen brengen, is eerst een algemene beschrijving van het plangebied gegeven (hoofdstuk 3) en daarna van het renovatieplan (hoofdstuk 4). De aanwezige natuurwaarden worden in hoofdstuk 5 beschreven. Op basis van de beschikbare gegevens is een effectanalyse uitgevoerd voor de verschillende natuurwetgevingsregimes (hoofdstuk 6). Tenslotte zijn conclusies en aanbevelingen geformuleerd (hoofdstuk 7).

Figuur 1. Ligging Ockenburgh

2. WERKWIJZE

Om het renovatieplan voor Ockenburgh te kunnen toetsen aan de Natuurbeschermingswet en de Flora- en faunawet is een bronnenonderzoek gedaan en zijn veldbezoeken uitgevoerd. Deze onderzoeken worden hieronder beschreven.

2.1. Bronnenonderzoek

Op basis van het aanwijzingsbesluit waarmee Solleveld als beschermd natuurmonument is aangewezen (ministerie van LNV, 1990) en op basis van het ontwerpbesluit Solleveld & Kapittelduinen als Natura 2000-gebied (ministerie van LNV, 2007) is voor Ockenburgh is een overzicht opgesteld van natuurwaarden die middels deze regimes zijn beschermd (zie § 2.3.).

Van 1993 tot 2002 zijn diverse flora- en vegetatie-onderzoeken uitgevoerd, onder andere “Inventarisatie gemeentelijk bosbezit Den Haag” (Silve, 2002) en “Boommeting Ockenburgh” (Gemeente Den Haag, 2000). Om de effecten van de voorgenomen oprichting van het Grand Hotel op natuurwaarden in beeld te brengen is in 2003 een quickscan uitgevoerd (DG Groep, 2003). Ter aanvulling hierop zijn in 2004 een vleermuizeninventarisatie (van der Kuil en Limpens, 2004) en een broedvogelinventarisatie (Kok en Vergeer, 2004) uitgevoerd. In 2009 is een bomeninventarisatie uitgevoerd (New York Boomadvies, 2009).

In bovengenoemde onderzoeken ontbrak informatie over de aanwezigheid van beschermde soorten van de soortgroepen vaatplanten, zoogdieren (exclusief vleermuizen), amfibieën en reptielen. Ter voorbereiding op later uitgevoerde veldbezoeken zijn internetsites, verspreidingsatlassen, bovengenoemde onderzoeken en overige door de opdrachtgever aangeleverde informatie geraadpleegd om een indruk te krijgen van de mogelijke natuurwaarden van (de omgeving van) het plangebied.

Een overzicht van gebruikte bronnen is opgenomen in bijlage 1. Een uitgebreide verantwoording van het bronnenonderzoek is opgenomen in bijlage 2.

2.2. Veldonderzoeken De Groene Ruimte

In het kader van twee adviesopdrachten (“consequenties natuurwetgeving bij planvorming “Ockenburg; De Groene Ruimte 2005) en “Oprichting Grand Hotel en parkrenovatie Ockenburgh”; De Groene Ruimte 2007) zijn door De Groene Ruimte verschillende veldbezoeken gebracht. De resultaten van die veldbezoeken zijn verwerkt in beide genoemde rapporten.

Eind 2009 en begin 2010 heeft De Groene Ruimte in opdracht van Nova Ockenburgh OG BV enkele aanvullende veldinspecties uitgevoerd naar beschermde soorten in bomen, in de villa plus staalbouw, in Monsterseweg 8A (voormalige hovenierswoning) en in het chalet (Monsterseweg 8B), op de locatie van de voormalige schooltuinen en op de locatie van een geplande tijdelijke toegangsbrug. Een verantwoording van de veldonderzoeken is opgenomen in bijlage 3. De resultaten van de in 2005 gemaakte vegetatieopnamen zijn in bijlage 4 opgenomen.

De veldonderzoeken in 2005, 2006 en 2009/2010 zijn uitgevoerd door ervaren veldecologen van De Groene Ruimte. In onderstaande tabel is weergegeven wanneer de veldbezoeken hebben plaatsgevonden.

Jaar	Datum	Aandachtspunten	Weersomstandigheden	Medewerker DGR
2005	13 april - ochtend	Amfibieën, reptielen en zoogdieren	Bewolkt, 14 °C	ir. R. Noordhuis
	27 april - middag	Amfibieën, reptielen en zoogdieren	Af en toe zon, veel wind	ir. R. Noordhuis
	12 mei - overdag	Flora en vegetatie	Licht bewolkt, 18 °C	ir. M.J. Baartmans
2006	7 juni - overdag	Opbouw bosgedeelten	Licht bewolkt, 12 °C	ir. M.J. Baartmans
	7 juni - overdag	Vleermuizen	Licht bewolkt, 12 °C	ir. E. Groenendaal, ir. P.A.W.M. Raaijmakers
	10 juni - avond	Vleermuizen	Onbewolkt, 12 °C	ir. E. Groenendaal
2007	18 april - overdag	Effecten honden op flora en fauna	Zonnig, 20 °C	ir. M.J. Baartmans
2009/ 2010	14, 15 en 16 december 2009; 2 februari 2010 - overdag	Beschermde soorten in gebouwen en bomen en op locatie tijdelijke toegangsbrug	Helder; ca 0 °C	ir R. Noordhuis; ing. W. De Groot

2.3. Toetsing aan natuurwetgeving

Vanuit de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet moeten effecten van voorgenomen ingrepen op natuurwaarden worden beoordeeld.

Hieronder staat voor beide wetten beschreven binnen welke wettelijke kaders de beoordeling van effecten op natuurwaarden moet plaatsvinden. Ook wordt aangegeven wat de relatie met de Wet Ruimtelijke Ordening is.

2.3.1. Natuurbeschermingswet

De natuurbeschermingswet 1998 (hierna Nb Wet) regelt gebiedsbescherming van door de minister aangewezen gebieden. Ockenburgh maakt onderdeel uit van het Beschermd Natuurmonument “Solleveld” en van het Natura 2000-gebied “Solleveld en Kapittelduinen”. Het aanwijzingsbesluit voor het Beschermd Natuurmonument “Solleveld” is in 1990 opgesteld (ministerie van LNV, 1990). In 2007 is het ontwerpbesluit voor het Natura 2000-gebied “Solleveld en Kapittelduinen” opgesteld (ministerie van LNV, 2007). Dit houdt in dat de aanwijzing niet definitief is, desondanks valt het gebied wel onder de definitie van Natura 2000-gebied via artikel 1 van de Natuurbeschermingswet.

Hierdoor moeten voorgenomen ontwikkelingen in deze situatie getoetst worden aan de status van Natura 2000 en aan de status van Beschermd Natuurmonument. Er blijven dus twee toetsingskaders naast elkaar bestaan.

Voor zover de doelen voor het Beschermd Natuurmonument naast die voor het Natura 2000-gebied staan, geldt het oorspronkelijke beschermingsregime voor het Beschermd Natuurmonument. De Natura 2000 doelen gaan in geval van strijdigheid vóór op de bestaande doelen van het Beschermd Natuurmonument.

De op 16 maart 2010 aangenomen Crisis- en herstelwet grijpt in op de toetscriteria voor gebieden waarvan de status van Beschermd Natuurmonument is komen te vervallen omdat deze zijn aangewezen als Natura 2000-gebied. Deze wet heeft op het Natura 2000-gebied Solleveld en Kapittelduinen dus geen invloed omdat dit gebied nog niet definitief is aangewezen.

Dat betekent dat effecten van de voorgenomen ontwikkelingen in deze situatie getoetst moeten worden aan wat in de Nb Wet staat over Beschermd Natuurmonumenten (artikel 16) én aan wat in de Nb Wet staat over Natura 2000 (artikel 19d).

Toetsing Nbwet

De toetsing aan de Nbwet heeft als doel om in beeld te brengen of er van het “project” negatieve effecten op de middels de Nbwet beschermde natuurwaarden kunnen worden verwacht en daarmee of er wel of geen vergunning is vereist voor het uitvoeren van het project. Voor Beschermd Natuurmonumenten is hiervoor artikel 16 opgenomen, voor Natura 2000-gebieden is hiervoor artikel 19 opgenomen. Hieronder staan de belangrijkste onderdelen uit beide artikelen benoemd.

Artikel 16 lid 1 Nbwet

Het is verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten of, ten aanzien van handelingen als bedoeld in het zesde lid, van Onze Minister, in een beschermd natuurmonument handelingen te verrichten, te doen verrichten of te gedogen, die schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis van het beschermd natuurmonument of voor dieren of planten in het beschermd natuurmonument of die het beschermd natuurmonument ontsieren, dan wel in strijd met de bij een vergunning gestelde voorschriften of beperkingen handelingen te verrichten, te doen verrichten of te gedogen.

Artikel 19d lid 1 Nbwet

Het is verboden zonder vergunning, of in strijd met aan die vergunning verbonden voorschriften of beperkingen, van gedeputeerde staten of, ten aanzien van projecten of andere handelingen als bedoeld in het vierde lid, van Onze Minister, projecten of andere handelingen te realiseren onderscheidenlijk te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstelling, met uitzondering van de doelstellingen, bedoeld in artikel 10a, derde lid, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Zodanige projecten of andere handelingen zijn in ieder geval projecten of handelingen die de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied kunnen aantasten.

Het natuurschoon en de natuurwetenschappelijke betekenis van het beschermd natuurmonument staan in het aanwijzingsbesluit beschreven. De instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied staan in het ontwerpbesluit beschreven. Hieronder staan onderdelen uit beide besluiten beschreven. Omdat beide besluiten een gebied beslaan die vele malen groter is

dan het plangebied, is alleen informatie overgenomen die van toepassing is op het gebied Ockenburgh.

Beschermde Natuurmonument

Natuurwetenschappelijke betekenis en Natuurschoon van het Beschermde Natuurmonument

De natuurwetenschappelijke betekenis, zoals in de aanwijzing tot beschermd natuurmonument Solleveld is beschreven, heeft betrekking op geologie, geomorfologie, waterhuishouding, flora en fauna. Het aanwijzingsbesluit beschrijft de natuurwetenschappelijke betekenis als volgt: "...Het gebied bestaat uit oude en jonge duinzanden en is van oorsprong een droog terrein. Solleveld bestaat uit een open duinlandschap nabij de zee en een bosrijke zone langs de binnenduintrand. Het binnenduinbos maakt onderdeel uit van buitenplaatsen, zoals Ockenburgh. Vegetatiekundig worden de bossen gerekend tot het Duin-Eikenbos, met stinzenplanten (zoals wilde hyacint, lelietje-der-dalen en voorjaarshelmbloem), varens en kruiden. In Ockenburgh komen plaatselijk uitheemse aangeplante soorten voor, zoals Rododendron en Taxus, hetgeen kenmerkend is voor landgoedbossen. Zeldzame en minder algemene plantensoorten zijn onder andere Blauwe zeedistel, Duinsalomonszegel, Kleverige reigersbek en Wilde hyacint. In het natuurmonument komen minder algemene paddestoelen voor zoals Gewimperde aardster, Gewone morielje en Kapjesmorielje. Het gebied is van belang als broed-, rust- en foerageergebied voor een groot aantal vogelsoorten. Vooral het vogelreservaat Ockenburgh in het oosten van het natuurmonument heeft een opvallend hoge broedvogeldichtheid. Ook komen vele zoogdiersoorten (waaronder vijf vleermuissoorten) en amfibieën voor".

Het aanwijzingsbesluit omschrijft het te handhaven "natuurschoon" als volgt: "Het karakter van het duin- en binnenduinlandschap, gekenmerkt door landgoedbossen met soms monumentale eiken en beuken enerzijds en open duingebieden met de daarin gelegen duingraslanden anderzijds vertoont het natuurmonument in landschappelijk opzicht een aantrekkelijk aanzicht. Het is daarom mede vanwege de uitgestrektheid van het gebied, de mate van reliëf en de relatieve verscheidenheid aan milieuomstandigheden van betekenis uit het oogpunt van natuurschoon."

Toetskader Beschermde Natuurmonument

Om te toetsen of er schade is aan de natuurwetenschappelijke betekenis en natuurschoon moet worden onderzocht of er schade is aan de instandhouding van de volgende punten:

- geologie, geomorfologie, waterhuishouding;
- flora, vegetatie en paddestoelen: Duin-Eikenbos, met stinzenplanten (wilde hyacint, lelietje-der-dalen en voorjaarshelmbloem), varens, kruiden, uitheemse aangeplante soorten (Rododendron en Taxus), minder algemene paddestoelen;
- fauna: functie als broed-, rust- en foerageergebied voor vogelsoorten, aanwezigheid van zoogdieren (waaronder vleermuizen) en amfibieën.
- het landgoedbos, het reliëf en de relatieve verscheidenheid aan milieuomstandigheden.

Natura 2000-gebied

Instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied.

In het ontwerpbesluit van het Natura 2000-gebied 'Solleveld & Kapittelduinen' staan zes habitattypen vermeld. In het plangebied komt alleen het habitatype duinbossen (H2180) voor. Het project vindt plaats in het gebied waar de subtypes droge duinbossen (H2180A) en duinbossen van de binnenduintrand (H2180C) voorkomen. De instandhoudingsdoelstelling voor habitatype H2180 voor dit gebied is behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.

In het profielendocument van LNV staat over het habitatype het volgende vermeldt (alleen relevante informatie is overgenomen):

H2180 Duinbossen (Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied) Subtype A betreft droge duinbossen voornamelijk bestaand uit oude Berken-Eikenbossen en bossen met Beuk, typische soorten zijn eikenpage en de grote bonte specht. Subtype C betreft duinbossen van de binnenduintrand met matig voedselrijke bodem, zoals parkbossen met stinzenflora. Ze zijn sterk door de mens beïnvloed, wat zijn weerslag heeft op de vegetatiestructuur en de ondergroei. Typische soorten zijn wilde hyacint, grote bonte specht en de houtsnip (Ministerie van LNV, 2009).

Toetskader Natura 2000-gebied

De vraag die moet worden beantwoord is:

Is er sprake van een verslechtering van habitatype H2180 subtype A en/of C en komt de doelstelling tot oppervlaktebehoud en kwaliteitsverbetering in gevaar?

Er is sprake van verslechtering van de kwaliteit van een habitat, als één van de onderstaande drie factoren het geval is:

1. de door dit habitat ingenomen oppervlakte neemt af;
2. de specifieke structuur en functies die voor de instandhouding van het habitat op lange termijn noodzakelijk zijn verslechteren in vergelijking met de begintoestand;
3. de staat van instandhouding van de met dit habitat geassocieerde typische soorten verslechtert in vergelijking met de begintoestand.

Deze drie factoren zijn ontleend aan het document “Nadere uitleg van het begrip ‘significantie gevolgen” (Ministerie van LNV, 2009)”.

2.3.2. Flora- en faunawet

In de Flora- en faunawet is vastgelegd dat planten en dieren beschermd dienen te worden, omdat hun bestaan waardevol is en dat een ieder de plicht heeft voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en planten en voor hun directe leefomgeving (zorgplichtbepaling). Hieruit voortvloeiende zijn in de wet verbodsbepalingen opgenomen. Hiervan zijn de belangrijkste in het kader weergegeven.

Verbodsbepalingen Flora- en faunawet

Bepalingen betreffende planten op de groeiplaats (artikel 8):

- het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse soort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of van hun groeiplaats te verwijderen.

Bepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving (artikelen 9 - 12):

- het is verboden dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- het is verboden dieren behorende tot een beschermde inheemse soort opzettelijk te verontrusten.
- het is verboden nesten, holen of andere voortplantingsplaatsen of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- het is verboden eieren van dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Bij ruimtelijke ingrepen, zoals de plannen van de herinrichting van Ockenburgh, dient vooraf beoordeeld te worden welke negatieve gevolgen de ingrepen zullen hebben voor de eventueel aanwezig beschermde inheemse soorten. Hiervoor is het van belang dat de volgende aspecten duidelijk worden:

- welke beschermde dier- en plantensoorten komen in het plangebied voor?
- leidt het realiseren van de plannen tot handelingen die strijdig zijn met de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voor de aanwezige beschermde dier- en plantensoorten?
- kunnen de plannen zodanig aangepast worden dat dergelijke handelingen niet of in mindere mate gepleegd worden?
- is, om de plannen te kunnen uitvoeren ontheffing (ex. art. 75 van de Flora- en faunawet) van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet vereist?

In februari 2005 is de zogenaamde Algemene Maatregel van Bestuur, de 'AMvB, art. 75' van de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierin zijn de beschermde soorten verdeeld over verschillende tabellen, die een afzonderlijk beschermingsregime kennen. Deze worden hieronder beschreven.

Tabel 1-soorten: Algemene soorten (Tabel 1 AMvB).

Voor overtreding van verbodsbepalingen betreffende (individuele van) algemeen voorkomende soorten door werkzaamheden geldt een algemene vrijstelling van de verboden uit de artikelen 8 tot en met 12. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld.

Tabel 2-soorten: Overige soorten (Tabel 2 AMvB).

Voor plannen en projecten die een negatief effect hebben op soorten uit tabel 2 moet ontheffing worden aangevraagd (tenzij een organisatie volgens een gedragscode werkt, dan geldt vrijstelling). Voor de ontheffingaanvraag moet getoetst worden of de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding komt.

Tabel 3-soorten: Soorten bijlage IV Habitatrichtlijn/ bijlage I Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten (samen Tabel 3 AMvB)

Voor bijlage I-soorten van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten uit Tabel 3 kan ontheffing worden aangevraagd op grond van alle belangen uit dit Besluit. In de praktijk komen bij bijlage I-soorten onderstaande vier belangen het meest voor bij een ontheffing voor een ruimtelijke ingreep:

- bescherming van flora en fauna
- volksgezondheid of openbare veiligheid
- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten
- uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Voor bijlage IV-soorten van de Habitatrichtlijn geldt dat voor een ruimtelijke ingreep alleen ontheffing kan worden verleend op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn. Dat zijn:

- bescherming van flora en fauna
- volksgezondheid of openbare veiligheid
- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Vogels en vaste verblijfplaatsen

Voor vogels geldt een afwijkend beschermingsregime. Er is geen vrijstelling of ontheffing mogelijk voor het verstoren van broedende vogels, of verstoren of vernietigen van nesten, eieren of jongen. Mogelijke negatieve effecten op een broedgeval moeten dus altijd worden voorkomen. Dit kan worden gerealiseerd door 'buiten het broedseizoen' de werkzaamheden aan te vangen, of te voorkomen dat een vogel begint te broeden in een plangebied. Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten jaarrond beschermd. Ruimtelijke inrichting en ontwikkeling is geen ontheffingsgrond; voor deze soorten dient de functionaliteit te worden gewaarborgd.

Flora- en faunawet en mitigatie

Bij ruimtelijke ingrepen dient de nadruk te liggen op het voorkómen van negatieve effecten (mitigatie). Als negatieve effecten niet zijn te voorkomen kan ontheffing worden aangevraagd. In de ontheffingsaanvraag moeten onder andere de maatregelen worden beschreven die zullen worden genomen om verstoring te voorkómen of zo veel mogelijk te beperken.

Relatie tussen vergunning Natuurbeschermingswet, ontheffing Flora- en faunawet en bestemmingsplan

Naast de toetsing van het renovatieplan aan de natuurwetgeving (Natuurbeschermingswet en Flora- en Faunawet), moet er ook een passend planologisch kader zijn om de renovatie uit te kunnen voeren. Dat kader is in dit geval een bestemmingsplan.

Tegelijk met deze natuurtoets wordt aan een nieuw bestemmingsplan Landgoed Ockenburgh e.o. gewerkt. In dit bestemmingsplan wordt het ruimtelijk relevante beleid voor deze locatie vertaald in een kaart, regels (voorschriften) en een toelichting.

In het kader van het bestemmingsplan dient onder meer de haalbaarheid van de te realiseren bestemmingen onderzocht te worden. Hierin zit de relatie tussen de vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet, de ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet en het bestemmingsplan. Zonder een vergunning Natuurbeschermingswet en een ontheffing Flora- en faunawet is het niet mogelijk de nieuwe bestemmingen te realiseren. Een vergunning Natuurbeschermingswet moet dan ook haalbaar zijn (maar hoeft nog niet verleend te zijn) om een nieuw bestemmingsplan te kunnen vaststellen. Daarmee is het evident dat dit ook van belang is voor het realiseren van de voorgenomen renovatie.

3. HET PLANGEBIED

3.1. Landgoed Ockenburgh

Landgoed Ockenburgh (12,7 ha) ligt in de binnenduinstrand van Den Haag. Het landgoed is onderdeel van het 384 ha grote Natura 2000-gebied 'Solleveld & Kapittelduinen'. Ten oosten van landgoed Ockenburgh ligt het crematorium, ten zuidwesten ligt het Hyacintbos.

De begrenzing en de te onderscheiden delen van het landgoed staan in figuur 2 weergegeven; de nummers in de volgende beschrijving verwijzen naar de nummers in figuur 2. Ockenburgh is een landgoed met een zeer intensieve boombeplanting. De meeste bomen zijn geplant bij de aanleg van het landschapspark in 1890. Ook de oprijlaan is in die tijd geplant. Aan beide zijden van de Koeweide staan nog bomen uit 1830. Op de landhuislocatie staan, behalve het voormalige landhuis en de staalbouw (1) nog drie andere panden: de voormalige hovenierswoning (Monsterseweg 8A; (2)), het Chalet dat een horecafunctie heeft (Monsterseweg 8B; (3)) en de voormalige portierswoning (Monsterseweg 2; (4)). De laatste maakt geen deel uit van het renovatieplan en is daarom niet meegenomen in het onderzoek. Binnen het plangebied liggen daarnaast de "Koeweide" (5): een grasveld dat ook als schaatsbaan wordt gebruikt en het bosgebied "Zwitserse partij" (6). Hierna wordt nader ingegaan op de afzonderlijke onderdelen.

Figuur 2. Landgoed Ockenburgh (zwart omlind) met te onderscheiden onderdelen

3.2. Parkgebied

Ockenburgh is een afwisselend ogeend landgoed met een duidelijk parkkarakter: open graslanden, zoals de Koeweide, al dan niet met grote solitaire bomen, grote Rododendronstruiken, dichtere bosjes, het reliëfrijke bos van de Zwitserse partij, een slingerend padenpatroon en aan de randen watergangen die lokaal verbreed zijn tot waterpartijen. Een statige, door linden omzoomde oprijlaan die naar het landhuis leidt completeert dit beeld. De oprijlaan is geasfalteerd. Aan weerszijden van de oprijlaan liggen over een breedte van ongeveer 1 meter zogenoemde doorgroeistenen waar vaak op wordt geparkeerd. Deze stroken worden van de begroeiing afgescheiden door houten paaltjes. Daarnaast loopt aan de rechterzijde van de oprijlaan richting het landhuis een ruiterspad.

Ten noorden van Monsterseweg 2 (voormalige portierswoning) heeft een onderhoudsloods gestaan. Deze is inmiddels gesloopt, waardoor een oppervlakte van 189 m² beschikbaar is gekomen. Dit zal bij de herinrichting worden ingericht als duinbos.

Ten zuiden van de oprijlaan (buiten het Natura 2000-gebied) liggen de voormalige schooltuinen. Deze bestaan nu uit een gazonachtig grasland, omgeven door hagen.

Het parkgebied wordt gebruikt als recreatie- en wandelgebied. Ook worden er honden uitgelaten in het gebied en worden er door de politiehondenvereniging honden getraind op de renbaan gelegen ten noorden van de landhuislocatie. Hierdoor is er sprake van verstoring van fauna door loslopende en zwemmende honden. Ook wordt er door honden gegraven en gepoept waardoor de bodemstructuur en de ondergroei (zoals de stinzenvegetatie) zijn aangetast en er sprake is van vermessing. In Ockenburgh geldt een aanlijn- en opruimplicht. Rondom het crematorium mogen honden los lopen, conform de Algemene Politie Verordening van de gemeente Den Haag. Dit is een gebied van ca. 3,6 ha.

3.3. Landhuislocatie (Monsterseweg 4)

De landhuislocatie ligt in het noordwesten van het landgoed. Op deze locatie staan het landhuis en de staalbouw. Anno 2010 is het landhuis extensief bewoond en in verval. De naastgelegen staalbouw was voorheen in gebruik als jeugdherberg. De staalbouw is anno 2010 onbewoond en sterk in verval. Verder komen binnen de landhuislocatie een kleine parkeerplaats, een gazon met sierbepanting en enkele bomen voor. De landhuislocatie wordt gekenmerkt door een sterk cultureel karakter; van een boskarakter of een natuurlijk karakter is geen sprake.

Ten noorden van de landhuislocatie ligt een hondentrainingsbaan, bestaand uit een grasveld met bomen en een verenigingsonderkomen.

3.4. Voormalige hovenierswoning (Monsterseweg 8A)

Monsterseweg 8A wordt momenteel gebruikt door een anti-kraakwacht, die ook de rondom gelegen tuin gebruikt. In het veld is de tuincontour nog te herkennen door de afrastering tussen tuin en omliggende bebouwing. De tuin zelf is grotendeels begroeid met gras/grasachtig onkruid en opslag van bomen of struiken. In de tuin staan geen bomen met een diameter groter dan 10 centimeter. De woning is bereikbaar via het fietspad voor zowel fietsers, voetgangers als lang-

zaam verkeer. De gemeente Den Haag en de huidige gebruiker van de woning gebruiken het fietspad als toegangsweg voor mensen en af- en aanvoer van goederen.

3.5. Chalet (Monsterseweg 8B)

Chalet Ockenburgh is al tientallen jaren op het landgoed Ockenburgh gevestigd. Het gebruik is gericht op kleinschalige horeca ten behoeve van parkbezoekers en feesten en partijen voor buitenstaanders. Het chalet wordt grotendeels omringd door verharde wegen. Aan de voorzijde van het gebouw ligt een terras en een grotendeels kaal getrapt grasveld met enkele bomen.

Het chalet bestaat uit een houten skelet en is door de jaren heen voorzien van uit- en aanbouwen. In het chalet is een dienstwoning aanwezig die door de uitbater wordt gebruikt. Deze parkeert zijn auto naast het chalet op het landgoed. Bevoorrading gebeurt via de algemene oprijlaan vanaf de Monsterseweg en langs het voetpad naar het chalet.

4. VOORGENOMEN INGREEP (HET RENOVATIEPLAN)

Het te toetsen voornemen (Natuurbeschermingswet: 'project', Flora- en faunawet: 'ingreep') is het gehele renovatieplan voor Ockenburgh, met daarin de renovatie van het parkgebied (waaronder het aanpassen van de padenstructuur, het verplaatsen van het hondenlosloopgebied en verbetering van de parkeerfaciliteiten), de realisatie van een hotelaccommodatie op de landhuislocatie en een wellnesscentrum in de hovenierswoning en de vernieuwing van de horecavoorziening ("chalet"). De toekomstige situatie is weergegeven op kaart 1.

4.1. Parkgebied

Het landgoed zal als geheel worden opgewaardeerd door het oorspronkelijke parkontwerp en landschapsstijl van Groenewegen uit 1889 (Dienst Stadsbeheer, 1998) in ere te herstellen. Daarvoor wordt de padenstructuur gerenoveerd en wordt de zichtas hersteld. Daarnaast worden de bos-, struik- en kruidbegroeiingen hersteld en worden enkele overige, ondersteunende, maatregelen genomen. Dit is een integraal herstel dat mede is afgestemd op het herstel van de waarden van het Beschermd Natuurmonument en het behalen van de instandhoudingsdoelstelling van het Natura 2000-gebied.

Renovatie padenstructuur

In het hele gebied worden de asfalt voetpaden uitgebroken en vervangen door halfverharding (duomix). De padenstructuur wordt herzien. In het landschapspark worden de kenmerkende slingerpaden teruggebracht. Paden die niet in deze structuur passen zullen worden opgeheven, zodat zich hier nieuwe vegetatie kan ontwikkelen. In het gebied rond de Koeweide worden voetpaden rechtgetrokken, waarmee het voormalige karakter van dit gebied (de formele, historische tuin) wordt versterkt.

De nieuwe voetpaden worden twee meter breed (in verband met onderhoudsverkeer). Door de nieuwe voorstellen wordt de oppervlakte van de (voet)paden in het park teruggebracht van ongeveer 7.245 naar 4.740 vierkante meter; dat betekent een vermindering van 2505 m². De renovatie van het padenpatroon is in figuur 3 weergegeven.

Herstel zichtas

Door vier bomen te rooien en andere op te snoeien zal het zicht tussen de oprijlaan en het landhuis worden hersteld. De ingreep in het bomenbestand op deze locatie is daardoor in totaal beperkt.

Koeweide

De Koeweide (ca. 1,7 ha groot) wordt als hondenlosloopgebied aangewezen; de Koeweide behoort niet tot het habitatype H2180A of C. Tegelijkertijd wordt het loslopen van honden in het gebied rond het crematorium verboden (ca. 3,6 ha groot).

Renovatie padenstructuur

Wandelpaden

Bestaande situatie, halfverharding en asfalt	7.245 m ²
Nieuwe situatie, alleen halfverharding	4.740 m ²

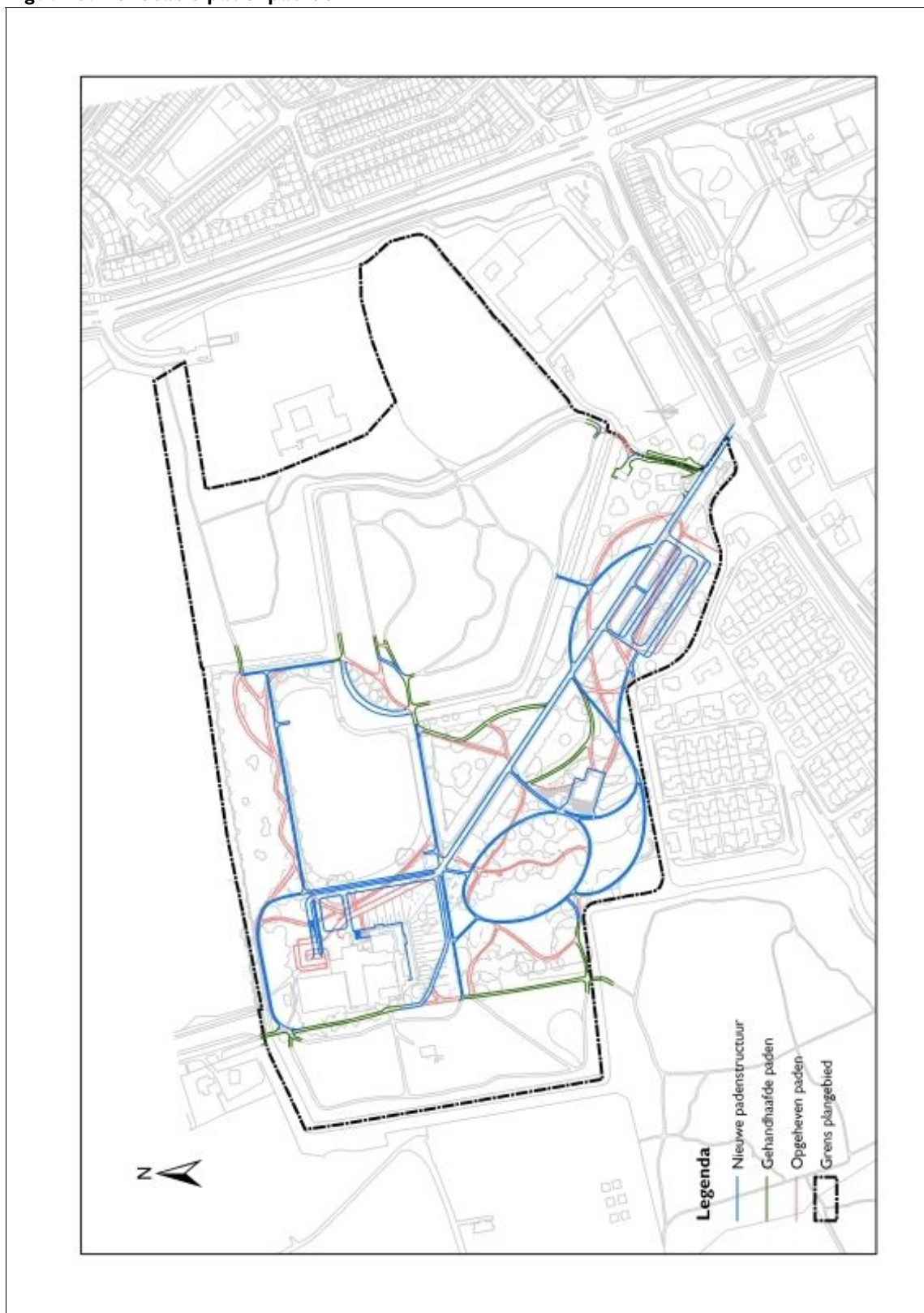
Oprijlaan

Bestaande situatie, asfalt en halfverharding	4.120 m ²
Nieuwe situatie, asfalt afgestrooid	3.490 m ²

Parkeerterrein (buiten Natura 2000-gebied)

Nieuwe situatie	
Open verharding (grasbetontegels)	2.290 m ²
Asfalt	1.075 m ²

Figuur 3. Renovatie padenpatroon

Het gebied rondom het crematorium behoort wel tot het Habitattype 2180A. Er vindt dus een verkleining van het hondenlosloopgebied plaats, daarbij wordt het hondenlosloopgebied verplaatst van een gebied dat is aangewezen als habitattype H2180C naar gebied dat niet behoort tot een voor het Natura 2000-gebied aangewezen habitattype. In de rest van het park zal een aanlijn- en opruimplicht gelden, conform de algemene politie verordening van de gemeente Den Haag

Parkeerplaats

In het kader van het renovatieplan worden de voormalige schooltuinen (gelegen buiten de grenzen van het Natura 2000-gebied) omgevormd tot een parkeerplaats voor de bezoekers van het park. De parkeerplaats wordt uitgevoerd in open verharding (grasbetontegels) en krijgen daardoor een groen karakter. De rijbanen liggen in asfalt, afgestrooid met fijn split. Nieuw aangeplante eiken staan in royale, geschoren haagvakken. Een geschoren haag begrenst het parkeerterrein en onttrekt vanuit het park gezien de geparkeerde auto's aan het zicht.

Herstel bos- en kruidenvegetatie

Bosherstel vindt met name plaats in de bosstrook tussen de Koeweide en de begraafplaats, hier wordt ca. 1 ha. aan bos hersteld. Ook in de Zwitserse Partij vindt bosherstel plaats doordat hier een aanlijn- en opruimplicht zal gelden.

Het bosherstel sluit aan bij de waarden van het beschermd natuurmonument en de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. Op de plaats van het bestaande, slingerende voetpad is het bos onder de voet gelopen. Na verplaatsing van het voetpad naar de rand zal het gebied met nieuw bosplantsoen worden in-gericht. Op enkele plekken zal tussen voetpaden en bosbeplanting een nieuwe bos- en kruidenvegetatie worden aangelegd, passend bij het habitattype H2180A of H2180C. Ook bij de spiegelvijver, gelegen aan de oostelijke rand van de Koeweide, waar het reliëf in de huidige situatie erg geërodeerd is, zal het gebied van nieuwe boskruiden en klimop worden voorzien. Ook worden de gazons hersteld. Door het wijzigen van de padenstructuur zal een oppervlakte van ca. 2505 m² beschikbaar komen voor de ontwikkeling van bos- en kruidenvegetatie.

Behalve passend in het landgoedkarakter zorgen hagen ook voor natuurlijke diversiteit en schuilgelegenheid voor bijvoorbeeld vogels. In het ontwerp zijn op verschillende plaatsen hagen toegevoegd aan het landgoed:

- rondom het nieuwe parkeerterrein met een omtrek van ca. 300 meter onttrekt een geschoren beukenhaag van ca. 1,5 meter hoog de auto's aan het zicht;
- het hekwerk rond de Koeweide met een omtrek van ca. 600 meter wordt vervangen door een haag (ca. 1 meter hoog en 0,40 meter breed) van diverse soorten, aangevuld met een nieuw hekwerk waar honden niet doorheen kunnen;
- de terrassen bij het hotel worden begrensd door lage geschoren hagen (soort nader te bepalen) van ca. 70 meter.

Overige ondersteunende maatregelen

Naast bovenstaande maatregelen betreffen de voorstellen voor renovatie van het landgoed:

- Vernieuwing van verlichting en parkmeubilair
Langs de oprijlaan wordt de bestaande, stedelijke verlichting vervangen door klassieke masten die in de bomenrij komen te staan. Aan de achterzijde worden de armaturen afgeschermd, waardoor geen licht straalt naar het achterliggende bos- en parkgebied.
Het bestaande parkmeubilair wordt vernieuwd. Gekozen is voor de klassieke, haagse, houten lattenbank (type van Alff). Ook zullen nieuwe afvalbakken worden geplaatst.
- Vernieuwing en verwijdering van een voetgangersbrug

Één voetgangersbrug zal in het kader van het reguliere onderhoud worden vernieuwd. De voetgangersbrug die de oprijlaan verbindt met de Zwitserse Partij zal wordt verwijderd en zal niet vervangen worden. Dit heeft als doel om het aantal wandelaars (met honden) in dit kwetsbare deel van het landgoed te verminderen doordat hierdoor de logische wandelroute wordt onderbroken.

- Herstel en aanleg beschoeiing en oevers
Daar waar slechte beschoeiingen grenzen aan de gazons van het landschapspark zullen ze worden vernieuwd. Op de overige plekken vindt geen vernieuwing van oeverbeschoeiingen plaats. Op de plaats van de spiegelvijver, aan de rand van het weiland, zal tussen vijver en weiland een langzaam aflopende, natuurvriendelijke oever worden aangelegd.
- Vernieuwing toegangsbrug Monsterseweg
De toegangsbrug vanaf de Monsterseweg ligt buiten het Natura 2000-gebied. De bestaande toegangsbrug is niet geschikt voor zwaar verkeer. Hierdoor ontstaan verkeersonveilige situaties op het kruispunt. De bestaande brug zal daarom worden vernieuwd en verbreed. De nieuwe brug krijgt dezelfde klassieke uitstraling en leuning als de bestaande brug. Voor de realisatie van deze brug wordt een tijdelijke toegangsbrug ten westen van de huidige toegangsbrug geplaatst.
- De gesloopte loods achter Monsterseweg 2 wordt niet vervangen; het terrein van 189 m² wordt ingericht als bos van Habitatype H2180C.
- De hondentrainingsbaan (ca. 110 m² groot) wordt verplaatst naar een locatie buiten het plangebied, de locatie zal worden ingericht als bosgebied van habitatype H2180C.

4.2. Parkeerfaciliteiten en infrastructuur

De parkeerplaatsen langs de oprijlaan worden opgeheven en de laan krijgt een parkeerverbod. De (puin)verharding langs de oprijlaan wordt uitgesloopt en vervangen door gras, waarbij voor de versteviging van de berm ondergrondse ritterplaten worden toegepast. Ook het bestaande ruiterspad wordt buiten de laan gelegd, achter de bomenrij. De breedte van de oprijlaan (4,5 meter) blijft gehandhaafd. Het asfalt krijgt een nieuwe slijtlaag van fijn grint. De oppervlakte verharding van de oprijlaan blijft dus ongewijzigd. De uit te breken (puin)verharding beslaat 630 m².

Voor verbetering/verbreding van het ruimtelijke beeld van de laan zal op een aantal plaatsen de onderbeplanting binnen het laanprofiel worden gerooid.

Hotelbezoekers en bezorgend verkeer zullen gebruik maken van de bestaande oprijlaan. Ter hoogte van het hotel is de bestaande toegangsweg verschoven voor een betere aansluiting op de hotel-entree en een betere inpassing in het orthogonale padenpatroon van de voormalige formele tuin. De verharding naar een laad- en losplaats voor bezorgend verkeer aan de achterzijde blijft gehandhaafd.

De recreatieve paden zijn deels onverhard en deels halfverhard. Langs de randen wordt regelmatig gemaaid waardoor daar een gazonachtige vegetatie is ontstaan.

4.3. Landhuislocatie (Monsterseweg 4)

Het huidige landhuis zal verbouwd worden om ruimte te bieden aan de restauratieve voorzieningen voor het hotel en het bijbehorende congrescentrum. Tevens wordt een aanbouw van het huidige landhuis geamoveerd en opnieuw gebouwd. De naastgelegen staalbouw (een voormalige jeugdhoeve) zal in 2010 worden gedemonteerd en buiten Ockenburgh worden opge-

bouwd. Op de locatie van de huidige staalbouw komt het congrescentrum, ten noorden daarvan wordt de logeervleugel van het hotel gebouwd. De begane grond zal dienen als parkeergarage, de vier verdiepingen daarboven als logeervleugel. Het gebouw zal niet boven de boomkruinen uitsteken. Op het binnenterrein tussen het landhuis en het congrescentrum komt een kas. De oprit voor de nieuwe ingang van het hotel wordt ook aangepast. Hier komt een plein met in het midden een rond perk. Rond het landhuis komen terrassen. Aan de achterkant van het gebouwencomplex komt een bevoorradingsplaats.

Zie voor de geplande inrichting van de landhuislocatie ook de bijgeleverde tekeningen.

De uitstraling van het landhuis zal onder andere door authentiek kleurgebruik en bouwstijl gelijk blijven en daarmee bijdragen aan de uitstraling van het landgoed.

In verband met de landschappelijke en historische kwaliteiten van het landgoed wordt een accommodatie gerealiseerd die onder de boomkruinen blijft. Als onderdeel van de inpassing van het nieuwe hotel worden twee nieuwe boomgroepen geplant tussen landhuis en weiland. In totaal zullen hier ongeveer twintig nieuwe bomen worden geplant, passend bij habitatype H2180C.

Voor de realisatie van het Grand Hotel zullen jong boomopschot en een aantal grotere bomen worden gerooid. Rond het hotel worden nieuwe bomen aangeplant.

De hondentrainingsbaan ten noorden van de landhuislocatie zal worden opgeheven. Het terrein van ca. 1.100 m² groot zal worden ingericht als bosgebied (habitatype H2180C).

4.4. Voormalige hovenierswoning (Monsterseweg 8A)

Op het geëxclaveerde terrein waarop de hovenierswoning staat, wordt het wellnesscentrum ontwikkeld. Het wellnesscentrum wordt voornamelijk ondergronds gerealiseerd. De opstallen - twee houten schuren en de dienstwoning - worden daarvoor gesloopt. Dit slopen gebeurt handmatig en de afvoer van sloopmaterialen gebeurt met enkele 10 m³ afzetcontainers zodat de afvalstromen ter plaatse kunnen worden gescheiden.

Op het dak van de kelderconstructie wordt een leeflaag van circa 60 cm aangebracht. Dit zal dienst doen als ligweide. Op maaiveldniveau komt een ontvangstruimte, een verbinding naar het ondergronds gelegen wellnesscentrum.

De op de afbeelding aangebrachte lijn geeft de contour van het geëxclaveerde perceel weer (bijlage 7). De kelderconstructie wordt 1 meter binnenwaarts van deze contour aangebracht. De onderkant van de kelder bevindt zich circa 4 meter onder maaiveld. De aangebrachte contour valt in het terrein nagenoeg samen met het nog aanwezige tuinhek.

Om de kelder te kunnen realiseren wordt een damwand rondom de contour van de kelder de grond ingetrild. Als de wand staat, wordt de kelder uitgegraven en kan de uitkomende grond worden gebruikt op het kelderdak, voor renovatiewerkzaamheden van het park en voor het aanvullen van grond rondom het wellnesscentrum en het Grand Hotel. Wanneer de grond wordt uitgegraven moet deze tijdelijk in depot worden gelegd. Dit zou direct ten zuiden van het landhuis kunnen plaatsvinden. Het betreft hier een tijdelijk depot op een grasstrook die op zeer korte afstand van de bouwlocatie ligt, zodat het aantal verkeersbewegingen beperkt kan worden. Er zal geen uitgaande grondstroom zijn. De inkomende grond zal bestaan uit geringe hoeveelheden tuinaarde voor de inrichting van de tuin van het hotel en het wellnesscentrum.

Doordat het perceel hoger ligt dan het naast gelegen fietspad en Grand Hotel, zal de kelder slechts gedeeltelijk en gedurende een korte periode in het jaar in het grondwater komen te liggen. Tijdens de bouwwerkzaamheden zal indien nodig gedurende circa 4 maanden het grondwater in de kelderbak tijdelijk verlaagd worden met een pomp. Het vrijgekomen water wordt direct buiten de kelderbak weer geïnfiltreerd, om schade aan de vegetatie in Ockenburgh door ontwatering te voorkomen.

De kelder wordt gemaakt middels een bekistingsconstructie waarna beton gestort wordt. Hiervoor zijn verschillende materieel- en betontransporten noodzakelijk. Ter plaatse zal een kleine kraan worden opgesteld. Dit kan aan de noordzijde van de dienstwoning. Dit gedeelte is louter begroeid met lage struiken welke daarvoor verwijderd worden.

De aanvoer van mensen en materialen zal tijdens de bouw geschieden vanaf de oprijlaan welke kan worden ingereden aan de Monsterseweg.

De toekomstige klanten voor het wellnesscentrum zijn alleen de aanwezige hotelgasten. Deze parkeren in de onder het hotel gelegen parkeergarage. Dit betekent dat het wellnesscentrum geen aanvullende parkeerdruk veroorzaakt.

De aan- en afvoer van goederen voor het wellnesscentrum gebeurt gelijktijdig met die voor het Grand Hotel, zodat er geen extra verkeersbewegingen te verwachten zijn.

4.5. Chalet (Monsterseweg 8B)

Het gehele paviljoen wordt gesloopt. Dit gebeurt met een rupskraan met sorteergrijper. De afvoer van sloopmateriaal gebeurt in containers van 35 kubieke meter, zodat ter plaatse de afvalstroom gescheiden kan worden. De kraan zal eveneens de fundering slopen.

Het nieuwe paviljoen wordt binnen de huidige terreingrenzen van bebouwing en erf gerealiseerd, het toekomstig bebouwd oppervlak is kleiner. Het paviljoen wordt ontworpen in de stijl zoals is weergegeven op de bijgevoegde tekening (bijlage 8). Het ontwerp is alleen een impressie van het gebouw. Het nieuwe paviljoen wordt gebouwd op een betonfundering. Op de vloer worden kalkzandstenen binnenwanden geplaatst, waarna de buitengevel in houtskelet zal worden opgetrokken. Tijdens de bouw wordt geen gebruik gemaakt van een permanente bouwkraan. Af- en aanvoer van materieel en materiaal gebeurt via de oprijlaan vanaf de Monsterseweg. Na de realisatie van het paviljoen zal het gebruik in geringe mate wijzigen ten opzichte van het huidige gebruik. De geluidsproductie zal afnemen omdat het chalet niet meer de functie van partycentrum zal hebben. Het aantal logistieke bewegingen ten behoeve van goederen en de lichtproductie blijven gelijk.

Ten behoeve van een nieuw te realiseren paviljoen, hoeven geen bomen gekapt te worden.

Wel zijn er enkele bomen waarvan de kroon teruggesnoeid moet worden om te voorkomen dat takken met de mast van de benodigde bouwkraan worden gebroken. Het terugsnoeien zal tot een minimum worden beperkt.

4.6. Beheer (na renovatie)

Na de renovatie van het landgoed zal het beheer van Ockenburgh in andere handen overgaan.

Het landhuis (Monsterseweg 4), de hovenierswoning (Monsterseweg 8A) en het chalet (Monsterseweg 8B) met bijbehorende erven zullen in beheer genomen worden door de exploi-

tant van het hotel. De rest van het landgoed – met uitzondering van de voormalige portierswoning met erf (Monsterseweg 2) - gaat in beheer over naar het Zuid-Hollands Landschap.

Het Natura 2000 beheerplan Solleveld & Kapittelduinen zal kaderstellend zijn voor het beheer van het landgoed. In dit beheerplan wordt aangegeven welke instandhoudings- en verbeteringsdoelstelling van toepassing zijn op Ockenburgh. Aan het beheerplan is ook een monitoring van de flora en fauna in het gebied verbonden. Per beheerplanperiode van zes jaar wordt gekeken of de doelstellingen gehaald worden. Als die niet gehaald worden, kunnen aanvullende maatregelen geëist worden.

Het Zuid-Hollands Landschap zal voor Ockenburgh een beheerplan opstellen waarin de praktische werkzaamheden in Ockenburgh jaarrond opgenoemd worden. Daarmee wordt invulling gegeven aan de eisen die in het Natura 2000 beheerplan gesteld worden.

Het Zuid-Hollands Landschap is een stichting die zich toelegt op het behouden en ontwikkelen van natuur en (cultuur)landschappen. Het Zuid-Hollands Landschap is momenteel al beheerder van het Hyacinthenbos, dat tegen Ockenburgh aan ligt. Door de twee gebieden qua beheer in één hand te brengen kunnen beheer en toezicht effectiever plaatsvinden. Daardoor komt (handhavings)capaciteit beschikbaar om verstoring en vermesting door honden tegen te gaan.

4.7. Planning

De uitvoering van de werkzaamheden aan het Grand Hotel en het wellnesscentrum verloopt gelijktijdig, zodat de periode van ongebruikelijke geluiden, transporten en (bouw)verlichting niet onnodig wordt verlengd.

De planning wordt nader uitgewerkt in het ecologisch werkprotocol

5. AANWEZIGE NATUURWAARDEN

Voor het in beeld brengen van de natuurwaarden zijn een bronnenonderzoek en veldinventarisaties uitgevoerd. De waarnemingen van de veldonderzoeken in 2005 en 2006 zijn samengevat in figuur 4 (flora) en figuur 5 (fauna) en in de soortenlijst (bijlage 9). De door De Groene Ruimte gemaakte vegetatieopnamen zijn opgenomen in bijlage 4.

5.1. Parkgebied

De natuurwaarden worden in twee vegetatietypen beschreven: bossen en graslanden. Dat geeft een beter beeld van de situatie dan een beschrijving per deelgebied.

5.1.1. Bossen

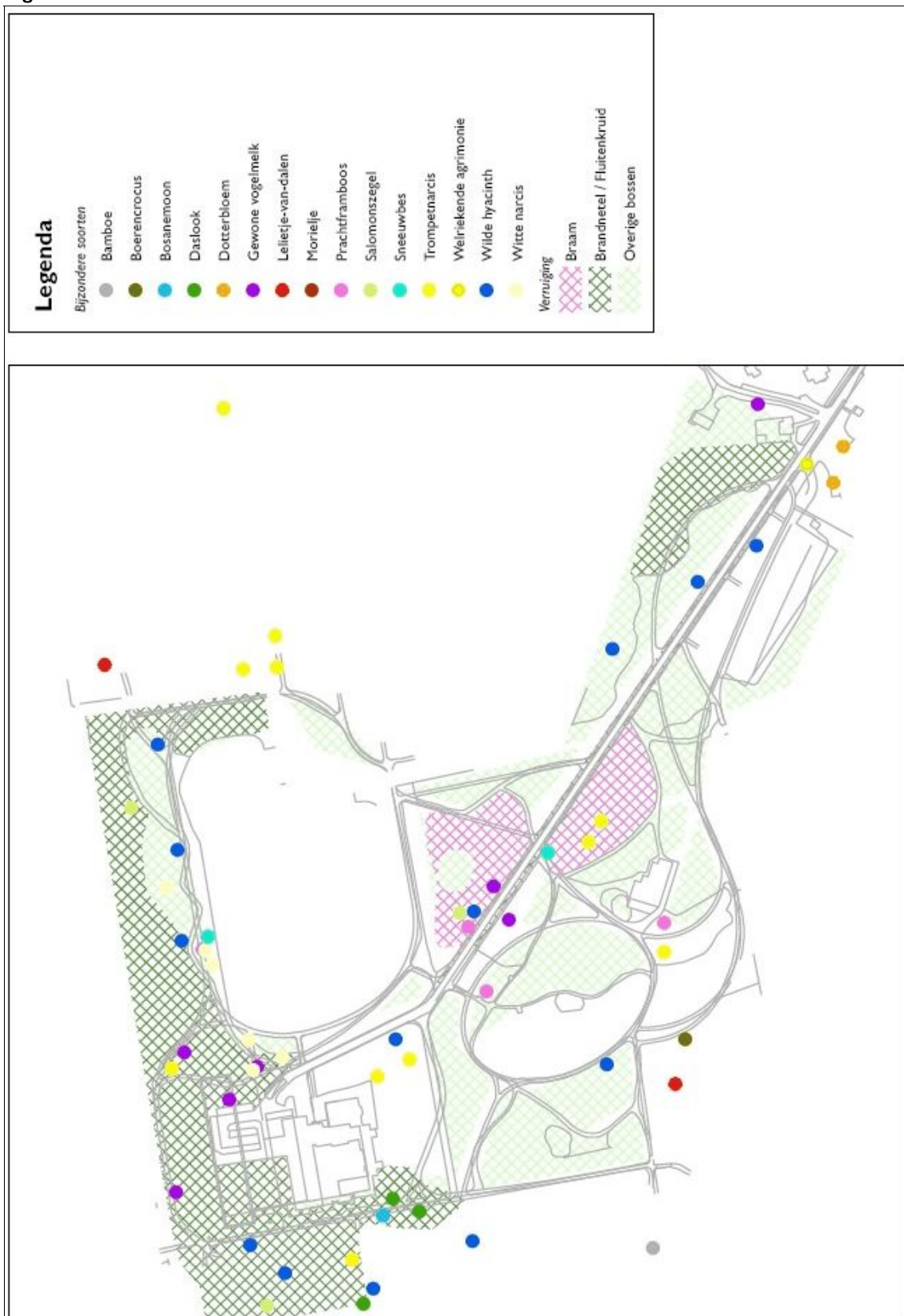
De Wilde hyacint (verspreid) en de Gewone morielje (in het uiterste westen van Ockenburgh aangetroffen zijn twee soorten die in het aanwijzingsbesluit voor het Beschermd Natuurmonument Solleveld zijn opgenomen als kenmerkende soorten. Naast deze soorten zijn in de bossen de gewone Vogelmelk en Daslook aangetroffen. Daarnaast zijn de volgende stinzenplanten vastgesteld: Bosanemoon, Lelietje-van-Dalen, Gewone salomonszegel, Welriekende agrimonie, Prachtframboos, Bonte gele dovenetel, Bamboe en Sneeuwbes. Andere bijzondere flora die voorkomt op het landgoed, zijn Trompetnarcis en Witte narcis.

Op het landgoed kunnen delen van het bos vegetatiekundig gerekend worden tot verruigd Abelen-lepenbos met veel Els en Vogelkers in de ondergroei en Brandnetel, Fluitenkruid of Braam in de kruidlaag. Door de verruiging, veroorzaakt door achterstallig beheer, komt in de bossen op het landgoed de oorspronkelijk stinzenflora met Wilde hyacint, Daslook, Prachtframboos, Bonte gele dovenetel, Witte narcis, Trompetnarcis, Boerenkrokus, Bamboe en Sneeuwbes nog maar sporadisch voor. Ook Beuken-eikenbossen komen voor op het landgoed. Het duineikenbos in de Zwitserse partij is hier van bijzondere waarde, omdat het de natuurlijk voorkomende vegetatie betreft.

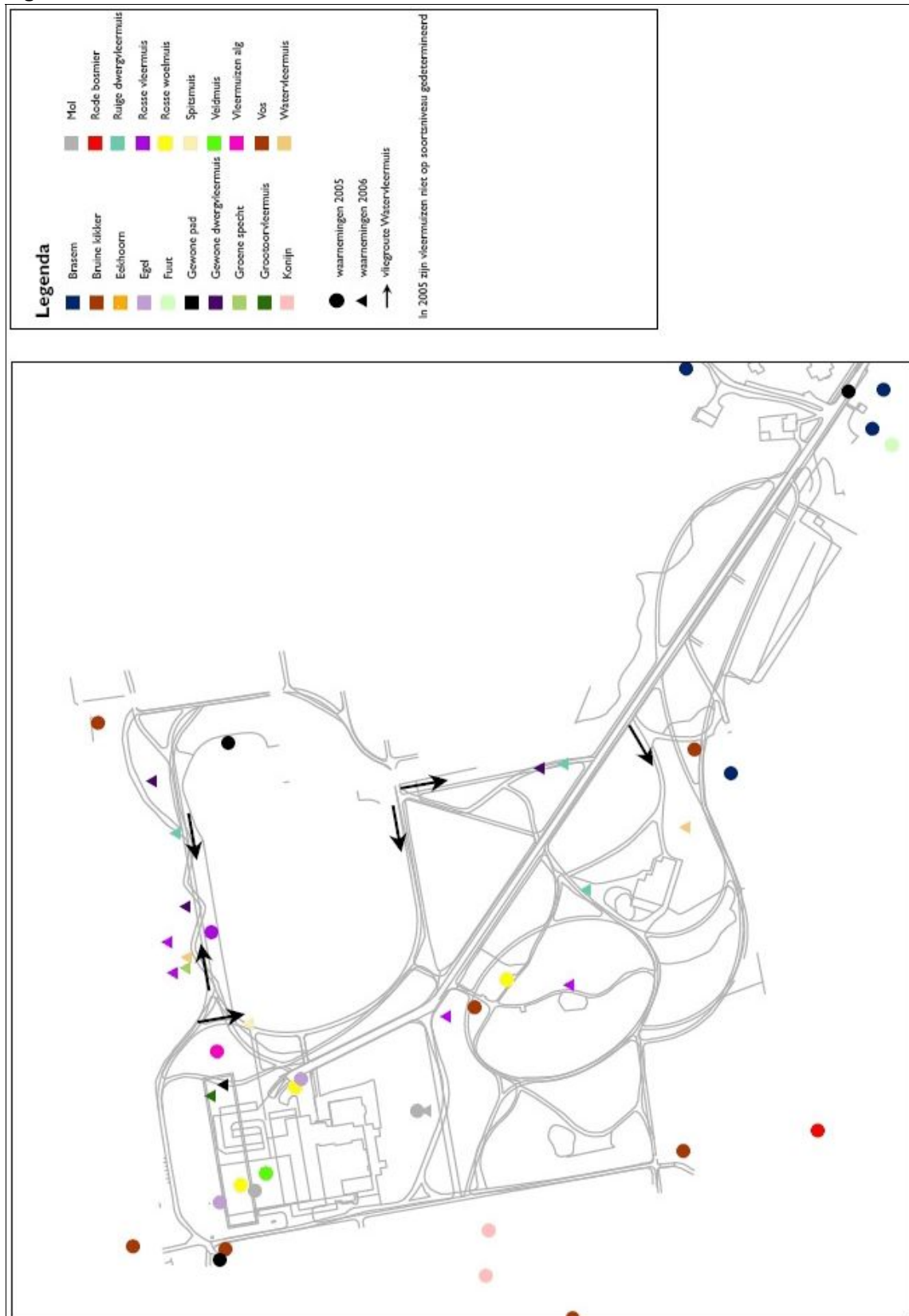
De bossen op het landgoed Ockenburgh kunnen daarmee gerekend worden tot de park-stinzenbossen, met als kenmerken stinzenplanten, rododendron en paddenstoelen.

Park-stinzenbossen zijn vrij hoog opgaande bossen die van nature worden gedomineerd door iepen of essen. De park-stinzenbossen hebben een rijke struik- en kruidlaag. Vaak komen ook esdoorns voor, maar die horen hier van nature niet thuis. De vormgeving van het bos is sterk door de mens bepaald. Park-stinzenbossen zijn vergelijkbaar met bossen van voedselrijke, vochtige gronden, maar in de kruidlaag komen veel soorten voor die oorspronkelijk zijn aangeplant en nu zijn verwilderd en ingeburgerd. Het betreft deels inheemse planten met een afwijkende standplaats (zoals Daslook, Gewone vogelmelk, Trompetnarcis en Witte narcis), maar vooral van oorsprong uitheemse, maar reeds lang ingeburgerde soorten bol- en knolgewassen zoals Sneeuwkllokje, Lelietje-van-dalen en Wilde hyacint. Ook Bamboe kan tot de soorten van stinzenmilieus worden gerekend. Daarnaast komen ook uitheemse struiken voor, zoals Prachtframboos, Pontische rododendron en Sneeuwbes. Deze laatste twee soorten kunnen het stinzenmilieu gaan domineren en mogen daarom niet gaan overheersen (Bal et al, 2001).

Figuur 4. Flora 2005/2006

Figuur 5. Fauna 2005/2006

Figuur 6. Bostypen

Hiermee kunnen alle bossen op Ockenburgh gerekend worden tot (potentieel) habitatype H2180 (zie figuur 6), op Ockenburgh¹⁾ komen twee subtypen van dit habitatype voor:

- H2180A (droge duinbossen) verspreid over vier locaties: één ten zuid-westen van de landhuislocatie en drie locaties in het oostelijk deel van het landgoed;
- H2180C: (Duinbossen, binnenduinrand): de overige bossen op Ockenburgh (het grootste gedeelte) vallen onder dit subtype.

De verruigde bossen op het landgoed zijn aantrekkelijk voor struweel- en holenbroeders als Holenduif, Grote bonte specht, Boomklever, Boomkruiper en Kauw. Ook de Groene specht is waargenomen, maar deze soort gebruikt het landgoed alleen om te foerageren.

In de bossen komen daarnaast kleine zoogdieren voor zoals Rosse woelmuis, Veldmuis, Egel, Mol, Konijn en Vos. In een aantal bomen komen kraamkolonies van de Watervleermuis en Rosse vleermuis voor.

5.1.2. Graslanden

Op Ockenburgh komen twee typen grasland voor: de droge, gazonachtige vegetaties die een zichtas vormen en het grasland ter plaatse van de voormalige schooltuinen en de lager gelegen, nattere Koeweide.

Droge gazonachtige vegetaties (zichtas, voormalige schooltuinen)

De noord-zuid lopende zichtas vanuit het landhuis bestaat uit een lage, droge gazonachtige graslandvegetatie van de Rompgemeenschap van Ruw beemdgras en Engels raaigras. De graslanden in de zichtas zijn in gebruik als lig- en speelweide. De zichtas wordt doorsneden door een pad. Aan de randen van de zichtas zet de graslandvegetatie zich door, maar nu onder breed uitgroeiende bomen, veelal Beuk. Daarnaast zijn enkele opvallende bomen als Witte paardenkastanje aangeplant. In de jaren '70 zijn tussen landhuis en het park bomen geplant. Hiermee is het zicht tussen de oprijlaan en het landhuis verloren gegaan.

De voormalige schooltuinen aan het begin van de oprijlaan bestaan uit een intensief gemaaid grasland, omgeven door ca. 1,5 m hoge beukenhagen met daartussen jonge eiken. In deze droge gazons komen geen beschermde soorten voor.

Vochtig grasland (Koeweide)

De tegenover het landhuis ligt een lager gelegen, vochtig grasland zonder opgaande begroeiing van struiken of bomen. Het grasland is te kenmerken als een Associatie van Geknikte vossenstaart met soorten als Gewone waterbies, Moeraszoutgras en Penningkruid. In de winter doet dit grasland dienst als ijsbaan; het wordt daartoe kunstmatig onder water gezet, maar het blijft gedurende de gehele zomer vochtig, getuige soorten als Gewone waterbies, Moeraszoutgras en Penningkruid.

Op deze weide komen geen beschermde soorten voor.

De graslanden vervullen de functie van foerageergebied voor vogels en vleermuizen die in het gebied voorkomen.

¹⁾ Binnen de Natura 2000-begrenzing.

5.2. Parkeerfaciliteiten en infrastructuur

Oprijlaan

Op en langs de oprijlaan zijn geen (streng) beschermd soorten aanwezig; deze worden ook niet verwacht. Wel functioneert wordt de oprijlaan als vliegroute voor de Watervleermuis. (Streng) beschermde soorten worden niet verwacht.

Recreatieve paden

Langs de recreatieve paden is door het maaibeheer een korte tred- / grasvegetatie van de Rompgemeenschap van Ruwbeemdgras en Engels raaigras ontstaan. Op en langs de paden zijn geen (streng) beschermd soorten aanwezig; (streng) beschermde soorten worden niet verwacht.

Hondentrainingsbaan

Op de (op te heffen) hondentrainingsbaan zijn geen (streng) beschermd soorten aanwezig; deze worden ook niet verwacht.

5.3. Landhuislocatie (Monsterseweg 4)

De landhuislocatie wordt gekenmerkt door een sterk cultureel karakter en/of een intensief gebruik en beheer; van een boskarakter of een natuurlijk karakter is geen sprake.

Hoewel het landhuis geschikt lijkt voor vleermuizen werden er in 2004 en 2006 geen aanwijzingen gevonden dat het landhuis gebruikt wordt door vleermuizen. Tijdens de veldinspectie in 2009 werden sporen gevonden die erop wijzen dat het landhuis een paarplaatsfunctie voor Gewone dwergvleermuis kan hebben. Ook wordt niet uitgesloten dat enkele Ruige dwergvleermuizen in voor- en najaar verblijfplaatsen hebben in de villa.

De staalbouw is ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen.

5.4. Voormalige hovenierswoning (Monsterseweg 8A)

Het pand is tot 2009 niet betrokken in veldonderzoeken.

Tijdens de veldinspectie in 2009 werden geen waarnemingen van streng beschermde soorten gedaan. Gezien de aard van het pand worden er wel, in lage aantallen, verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuizen verwacht. Overige streng beschermde soorten worden niet verwacht.

5.5. Chalet (Monsterseweg 8B)

Het pand is tot 2009 niet betrokken in veldonderzoeken.

Tijdens de veldinspectie in 2009 werden geen waarnemingen van streng beschermde soorten gedaan. Geconcludeerd werd dat het pand matig geschikt is voor vleermuizen; als er al vaste verblijfplaatsen zijn, betreft het maximaal een zomerverblijf en paarplaatsen voor enkele exemplaren van de Gewone dwergvleermuis. Overige streng beschermde soorten worden niet verwacht.

5.6. Natuurwaarden per toetskader

In onderstaande tabel staan de aanwezige natuurwaarden per locatie gecategoriseerd naar wettelijk kader. Voor de waarde van het Beschermd Natuurmonument zijn geologie, geomorfologie, waterhuishouding, reliëf, relatieve verscheidenheid aan milieumomstandigheden niet specifiek benoemd. Deze aspecten zijn namelijk voor het gehele gebied van belang.

De doelen van het Beschermd Natuurmonument zijn ontleend aan het aanwijzingsbesluit en gecategoriseerd naar de verschillende locaties. De doelen die voor Natura 200 zijn geformuleerd hebben slechts betrekking op het bos en zijn dan ook alleen in die categorie ingedeeld. Voor de soorten van de Flora- en faunawet zijn de soorten opgenomen die opgenomen zijn in tabel 1, 2 of 3 van de Flora- en faunawet, ook deze zijn gecategoriseerd naar locatie. Vogels zijn streng beschermd maar zijn als zodanig niet ingedeeld in een tabel, daarom staat deze ook niet tussen haakjes vermeld. De genoemde vleermuizen zijn opgenomen in tabel 3 van de Flora- en faunawet en maken deel uit van bijlage IV van de Habitatrichtlijn.

	Aanwezige beschermde waarden		
Locatie	Beschermde Natuurmonument	Natura 2000-gebied	Flora- en faunawet
Parkgebied - bossen	- Duin-Eikenbos, met stinzenplanten, minder algemene paddestoelen functie als broed-, rust- en foerageergebied voor vogels, aanwezigheid van zoogdieren (waaronder vleermuizen) en amfibieën. - Het landgoedbos, het reliëf en de relatieve verscheidenheid aan milieuomstandigheden (ofwel het natuurschoon)	- H2180A (droge duinbossen) - H2180C: (Duinbossen, binnenduinrand) en als typische soort de grote bonte specht (voor subtypen A en C) en Wilde hyacint (voor subtype C)	- Daslook (tabel 2), Gewone vogelmelk en Dotterbloem (beide tabel 1) - Algemeen voorkomende bosvogels, Watervleermuis en Rosse vleermuis (tabel 3), rosse woelmuis, veldmuis, egel, vos, konijn (allen tabel 1)
Parkgebied - graslanden	- Foerageergebied voor vogels en vleermuizen - Vegetatie met kruiden	-	Foerageergebied voor vogels en vleermuizen (tabel 3)
Parkeerfaciliteiten en infrastructuur ²⁾	- Vliegroute voor de Watervleermuis - Bermvegetatie met kruiden	-	Vliegroute voor de Watervleermuis (tabel 3)
Landhuislocatie	- Mogelijke paarplaatsfunctie voor Gewone dwergvleermuis. - Mogelijke voor- en najaar verblijfplaatsen Ruige dwergvleermuis	-	- Mogelijke paarplaatsfunctie voor Gewone dwergvleermuis (tabel 3) - Mogelijke voor- en najaar verblijfplaatsen Ruige dwergvleermuis (tabel 3)
Voormalige hovenierswoning	Mogelijke verblijfplaats van Gewone dwergvleermuis	-	Mogelijke verblijfplaats van Gewone dwergvleermuis (tabel 3)
Chalet	Mogelijke verblijfplaats van Gewone dwergvleermuis	-	Mogelijke verblijfplaats van Gewone dwergvleermuis (tabel 3)

²⁾ De parkeerplaats buiten de N2000 en BN-grens is voor deze kaders niet van toepassing

6. EFFECTANALYSE

In dit hoofdstuk worden de effecten van de ingreep (zoals beschreven in hoofdstuk 4) op de aanwezige natuurwaarden (zoals beschreven in hoofdstuk 5) getoetst aan de wettelijke kaders van de Natuurbeschermingswet en de Flora- en faunawet (zoals beschreven in hoofdstuk 2). De toetsing aan de Natuurbeschermingswet is in tweeën gesplitst: eerst worden de effecten op de waarden van het Beschermd Natuurmonument beoordeeld en vervolgens de effecten op het Natura 2000-gebied. Een verantwoording van de toetsing aan de natuurwetgeving is opgenomen in bijlage 5.

Voor de toetsing aan de natuurbeschermingswet is het ook van belang te vermelden dat binnen Ockenburgh een aantal deelgebieden geëxclaveerd zijn. Dit betreffen bestaande bebouwing, erven, tuinen en verhardingen, deze maken geen deel uit van het aangewezen Natura 2000-gebied, tenzij het betreffende object wordt bedekt door een habitatype of een onderdeel is van een leefgebied. Deze gebieden worden wel behandeld bij de toetsing aan de Flora- en faunawet. De exclaveringen zijn in bijlage 6 weergegeven.

6.1. Effectanalyse Natura 2000-gebied Solleveld en Kapittelduinen

Voor de effectanalyse voor het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen zijn de vragen die in het hoofdstuk 2.3.1. zijn geformuleerd leidend.

In de hierna volgende paragrafen zal dus worden ingegaan op effecten op (de instandhoudingsdoelstelling van) Habitattypen H2180A en H2180C door:

- oppervlakteverlies
- verslechtering van specifieke structuur en functies
- verslechtering van de staat van instandhouding van bij het habitatype behorende typische soorten.

Bij de effectbeschrijving wordt indien relevant een onderscheid gemaakt tussen blijvende effecten en tijdelijke effecten. Hierbij wordt voor de tijdelijke effecten met name beoordeeld in hoeverre deze effecten doorwerken op de lange termijn.

6.1.1. Oppervlakteverlies

Blijvende effecten

Bij de realisatie van de hotelaccommodatie en bij aanpassing van het padenpatroon zal op vijf plaatsen de begrenzing van habitatype 2180 worden overschreden (figuur 7):

- de westelijke hoek van de logeervleugel
- de oostelijke hoek van de logeervleugel
- de achterzijde van het Grand Hotel
- de uitbouw van het voormalige landhuis
- en de oprit van het Grand Hotel.

In totaal zal door de hotelaccommodatie ca. 3000 m² bos van habitatype H2180C vernietigd worden. Er wordt geen duinbos van habitatype H2180A aangetast.

Voor de parkrenovatie bestaan de effecten enerzijds uit het verlies aan bosoppervlakte van habitatype H2180C daar waar nieuwe paden door bos zijn geprojecteerd, en anderzijds uit de winst aan bosoppervlakte habitatype H2180C daar waar bestaande paden in bos worden

opgeheven (zie figuur 8). De bestaande wandelpaden beslaan een oppervlakte van 7.245 m²; de nieuwe padenstructuur beslaat een oppervlakte van 4.740 m². Dit betekent een vermindering van 2.505 m² wandelpaden. Ook de oprijlaan, parkeerstrook en het fietspad worden 630 m² kleiner in oppervlak. Netto zal er dus een vermindering van het oppervlak aan paden e.d. zijn van ca. 3.135 m². Op de plaatsen waar een nieuw pad door een H2180-bos loopt, is het habitattype H2180C (zie figuur 8). De paden die verdwijnen, liggen ook in habitattype 2180. Hier kan nieuw duinbos zich gaan ontwikkelen. Voor herstel van het zicht wordt de onderbeplanting langs de oprijlaan gerooid. De realisatie van het wellnesscentrum aan Monsterseweg 8A en de nieuwbouw van het Chalet (Monsterseweg 8B) vinden plaats binnen de huidige begrenzing van bebouwing met tuin of erf, welke uitgesloten zijn van habitattype 2180. De gesloopte loods ten noorden van Monsterseweg 2 had een oppervlakte van 189 m², ook hier wordt duinbos (H2180C) ontwikkeld.

Op basis van de schatting dat er ca. 3.000 m² van habitattype H2180C rond de landhuislocatie moet verdwijnen, er netto ca. 3.135 m² duinbos (habitattype H2180C) terug komt door de nieuwe infrastructuur en 189 m² duinbos (habitattype H2180C) terugkomt op de plaats van de gesloopte loods, zal er per saldo een kleine areaalwinst van habitattype H2180C optreden.

Locatie	Oppervlakte verschil (m ²)
Landhuislocatie	- 3.000
paden	+ 2.505
oprijlaan, parkeerstrook, fietspad	+ 630
loods Monsterseweg 2	+ 189
Totaal	+ 324

Tijdelijke effecten

Omdat de ontwikkeling van bos op de locatie van de op te heffen paden een langdurig proces is, zal door de aanleg van nieuwe paden in het habitattype een tijdelijk verlies van bos optreden. Tegelijkertijd treedt een (grotere) winst op aan habitattype door de herstelmaatregelen die een kwaliteitsverbetering van de bestaande bossen tot doel hebben, zoals de bosherstelmaatregelen, herstel van de ondergroei en de concentratie van het hondenuitrengebied op de Koeweide. Deze kwaliteitsverbetering zal zich in een korter tijdsbestek kunnen voordoen dan herstel van de bosvegetaties op de op te heffen paden. Oppervlakteverlies door opslag van materiaal en materieel of door tijdelijke werkwegen zal worden voorkomen. De logistiek wordt daarop afgestemd.

Het tijdelijk oppervlakteverlies aan H2180C door het gewijzigde padenpatroon wordt gelet op de kwaliteitsverbetering elders, beoordeeld als een beperkt, niet significant negatief effect.

Conclusie

De doelstelling tot oppervlaktebehoud van habitattype H2180A en Habitattype H2180C wordt niet geschaad als gevolg van oppervlakteverlies.

Figuur 7. Overschrijding habitattype 2180 landhuislocatie

Figuur 8. Overschrijding habitattype 2180 padenstructuur

6.1.2. Verslechtering van specifieke structuur en functies

Om te beoordelen of er verslechtering plaatsvindt in vergelijking met de begintoestand van de specifieke structuur en functies die voor de instandhouding van het habitat op lange termijn noodzakelijk zijn, worden de volgende hieraan gerelateerde aspecten behandeld:

- versnippering;
- vermesting en verontreiniging;
- verdroging;
- effecten door betreding en berijden.

Versnippering

Versnippering is zowel op korte als op lange termijn niet aan de orde. De realisatie van het Grand Hotel leidt niet tot het uiteenvallen van het leefgebied in delen. Het padenpatroon verandert, maar dat leidt niet tot versnippering van leefgebieden. Ten oosten van de oprijlaan is er zelfs sprake van uitbreiding van het leefgebied door ontsnippering, omdat er paden verdwijnen en er geen nieuwe paden voor terug komen.

Vermesting en verontreiniging

De Koeweide wordt in gebruik genomen als hondenuitrengebied in plaats van het gebied rondom het crematorium, omdat de Koeweide niet tot habitatype 2180 behoort of zich in die richting kan ontwikkelen. Het verplaatsen van het hondenloslooplegebied naar de Koeweide en het handhaven van de aanlijn- en opruimplicht in de andere delen van Ockenburgh zullen ertoe leiden dat buiten de Koeweide de natuur- en landschapswaarden zich herstellen, onder andere door een afname van de vermesting. Dat heeft een kwaliteitsverbetering tot gevolg die met name positief zal zijn voor de vermestingsgevoelige bosvegetatie (habitatype H2180A en C) zoals onder andere in de nabijheid van het crematorium voorkomt, zie ook figuur 9.

Tijdens de realisatie van het Grand Hotel in combinatie met de parkrenovatie zal het aantal verkeersbewegingen in het gebied op korte termijn toenemen. Het aantal bewegingen zal naar schatting maximaal 500 per etmaal zijn (Nova Ockenburgh OG bv, 2009). Van deze toename zal sprake zijn langs de oprijlaan, maar ook aan de achteringang van het Grand Hotel. Daar staat tegenover dat door het in gebruik nemen van het parkeerterrein op de voormalige schooltuinlocatie en het verbod op parkeren langs de oprijlaan, het aantal verkeersbewegingen van dagbezoekers op lange termijn afneemt. Per saldo zal er een geringe toename zijn van de uitstoot van schadelijke stoffen, onder andere stikstofoxiden die een verzurende en vermestende werking hebben. De toename van stikstofoxiden is echter dusdanig klein dat geen verslechtering van het habitatype wordt verwacht (DHV, 2010). Wel zijn delen van het duinbos zeer gevoelig voor vermesting, dit is weergegeven in figuur 9. Dat betreft met name de Berkenbossen en de meidoornstruwelen. De mogelijke verrijking wordt tegen gegaan door het nieuwe hondenbeleid in combinatie met een gerichte vorm van bosbeheer.

Figuur 9. Gevoeligheid vegetatie voor vermesting

Verdroging

Het in gebruik nemen van de kelder van het wellnesscentrum, kan effecten op de hydrologie hebben. De locatie is echter relatief hoog in het landschap gelegen, hierdoor zal de kelder niet tot in het grondwater rijken. De diepe ligging van het grondwater ten opzichte van de diepte van de kelder en de geringe grootte van de kelder maakt dat geen effect op de hydrologie wordt verwacht.

Indien er tijdens de aanlegfase toch sprake is van vernatting van de gegraven kuil voor de kelder, is het noodzakelijk om binnen de geslagen damwanden het water tijdelijk weg te pompen. Dit zal plaatsvinden in het zomerseizoen gedurende maximaal vier maanden. Het water zal dan buiten de damwand weer in de grond worden geïnjecteerd. Hierdoor zal geen verdroging optreden.

Op korte en lange termijn worden daarom geen effecten op habitatype H2180C verwacht.

Effecten door betreden en berijden

Blijvende effecten

Het betreden of berijden van bos kan effecten hebben op de ondergroei van een bos omdat deze gevoelig is voor betreding en vergraving door honden. Door betreding wordt de vegetatie vertrapt en vindt er bodemverdichting plaats, waardoor eventuele hervestiging van de soorten wordt bemoeilijkt. De effecten van betreding zijn groot en in veel systemen nog tientallen jaren zichtbaar in de vegetatie. Het graven heeft een soortgelijk effect op de vegetatie als betreding en is dus schadelijk voor het behoud van de ondergroei. Bij het graven door honden wordt tevens de bodemstructuur vernield. Hierbij verdwijnt de strooisellaag, die belangrijk is voor de ontwikkeling van de ondergroei van een bos. Op figuur 10 is de gevoeligheid van de vegetatie voor betreding weergegeven. Doordat het hondenlosloopgebied wordt verplaatst van het gebied rond het crematorium naar de Koeweide, vermindert de betreding buiten de paden van betredingsgevoelige vegetatie en zal een kwaliteitsverbetering plaatsvinden. Dit draagt bij aan de doelstelling tot kwaliteitsverbetering van het habitatype H2180A en H2180C.

Tijdelijke effecten

Tijdelijke effecten zijn minimaal omdat machines en personeel op het werkterrein blijven en dit werkterrein zo klein mogelijk wordt gehouden.

Conclusie

De ingreep leidt niet tot verslechtering in vergelijking met de begintoestand van de specifieke structuur en functies die voor de instandhouding van het habitat op lange termijn noodzakelijk zijn. Hiervoor zijn meerdere redenen.

Door het verkleinen van het hondenlosloopgebied en dit te beperken tot de Koeweide en de aanlijn- en opruimplicht elders op Ockenburgh vindt een kwaliteitsverbetering van het bos plaats, door een afname van vermesting, betreding en vergraven. Dit draagt bij aan de geformuleerde doelstelling voor het Natura 2000-gebied Solleveld & Kappitelduinen tot kwaliteitsverbetering van Habitatype H2180A en H2180C. Effecten van versnippering en verdroging treden niet op of zijn verwaarloosbaar.

Figuur 10. Gevoeligheid vegetatie voor betreding

6.1.3. Verslechtering van de staat van instandhouding van bij het habitatype behorende typische soorten

Voor habitatype H2180A zijn Eikenpage en Grote bonte specht kenmerkende soorten. Voor habitatype 2180C zijn dat Wilde hyacint, Grote bonte specht en Houtsnip. Van de Eikenpage is bekend dat de soort in de omgeving voorkomt (www.waarneming.nl - Solleveld). De Grote bonte specht en Wilde hyacint zijn aangetroffen in het plangebied, de Houtsnip is niet aangetroffen in het plangebied.

In de voorafgaande paragraaf is aangegeven dat geen negatieve effecten op de oppervlakte, structuur en functie van de habitattypen H2180A en H2180C zullen optreden. Het habitat van de typische soorten is dus niet in het geding. Voor het beoordelen of er verslechtering van de staat van instandhouding van de genoemde typische soorten plaatsvindt, wordt dan ook onderzocht of er andere factoren zijn die hierop van invloed zijn dan aantasting van het habitat. Hiervoor wordt gekeken wat de invloed is van verstoring door geluid of beweging en wordt een onderscheid gemaakt tussen blijvende en tijdelijke effecten.

De Wilde Hyacint en Houtsnip worden buiten beschouwing gelaten omdat de Wilde Hyacint niet als verstoringgevoelig mag worden beschouwd en de Houtsnip niet in het plangebied voorkomt.

Blijvende effecten

Door realisatie van een parkeerterrein aan het begin van de oprijlaan, blijft de verstoring door autoverkeer van recreanten beperkt.

Na aanleg van het Grand Hotel in combinatie met de parkrenovatie zal het aantal recreatieve bewegingen (wandelen, fietsen en paardrijden) binnen het park naar verwachting beperkt toenemen.

De mate van verstoring door deze factoren wordt voorkomen of beperkt middels inrichtings- en beheersmaatregelen zoals het aanpassen van de padenstructuur en het verwijderen van een loopbrug. Door het aanwijzen van de Koeweide als hondenlosloopgebied en het handhaven van de aanlijn- en opruimplicht in andere delen van het landgoed en het opheffen van de hondentrainingsbaan wordt deze verstoring sterk teruggedrongen ten opzichte van de huidige situatie. Bij het wellnesscentrum (Monsterseweg 8A) zal de verstoring door geluid of optische verstoring gering zijn. De technische installaties worden ondergronds aangebracht, zodat er sprake is van maximale geluiddemping. Ook licht naar de omgeving wordt geminimaliseerd, door uitstraling zoveel mogelijk te beperken.

Bij het Chalet (Monsterseweg 8B) is momenteel sprake van verstoring door geluid. Doordat hier geen feesten meer worden gehouden, maar wordt ingezet op kleinschalige horeca, wordt hier een afname van verstoring verwacht.

Ongeacht van de verstoringgevoeligheid van de Eikenpage en Grote Bonte Specht kan worden geconcludeerd dat de verstoring niet toeneemt en dit dan ook niet zal leiden tot (significant) negatieve effecten.

Tijdelijke effecten

Door aanwezigheid van bouwverkeer en extra mensen zal er gedurende de bouw sprake zijn van extra geluid, optische verstoring en verstoring door mechanische effecten (bijvoorbeeld trillingen).

Dit zal tijdelijk leiden tot verstoring van typische soorten. Dit is slechts van tijdelijke aard en zal niet leiden tot permanente effecten. Bovendien zal worden gewerkt worden conform het ecologisch werkprotocol en wordt zoveel mogelijk buiten de kwetsbare periode gewerkt. In de omgeving is voldoende habitat aanwezig in de vorm van de Natura 2000-gebieden Solleveld &

Kappitelduinen en Westduinpark & Wapendal om tijdelijk te dienen als habitat voor verstoorde soorten.

Conclusie

Negatieve effecten op typische soorten van habitattypen H2180A en H2180C als gevolg van aantasting van habitat of verstoring, worden niet verwacht, omdat de verstoring gelijk of licht verminderd zal zijn.

6.2. Effectanalyse Beschermd Natuurmonument Solleveld

Voor de effectanalyse voor het Beschermd Natuurmonument Solleveld zijn de punten die in § 2.3.1. zijn benoemd leidend. Hiertoe wordt in dit hoofdstuk achtereenvolgens aangegeven of er schade is aan:

- geologie, geomorfologie, waterhuishouding;
- flora, vegetatie en paddestoelen: Duin-Eikenbos, met stinzenplanten (Wilde hyacint, Lelietje-der-dalen en Voorjaarshelmbloem), varens, kruiden, uitheemse aangeplante soorten (Rododendron en Taxus), minder algemene paddestoelen;
- fauna: functie als broed-, rust- en foerageergebied voor vogelsoorten, aanwezigheid van zoogdieren (waaronder vleermuizen) en amfibieën;
- het landgoedbos, het reliëf en de relatieve verscheidenheid aan milieuomstandigheden (ofwel het natuurschoon).

Indien effecten reeds zijn beschreven in de effectenanalyse voor het Natura 2000-gebied, wordt hiernaar verwezen.

Geologie, geomorfologie, waterhuishouding

Effecten op de waterhuishouding worden niet verwacht zoals staat beschreven in § 6.1.2. Effecten op de geologie en geomorfologie worden evenmin verwacht omdat de opbouw en vorm van het landschap en de landschapsvormende processen niet negatief worden beïnvloed. Er is zelfs een positieve invloed op de opbouw van het landschap te verwachten door het hondenlosloopgebied te verkleinen en te verplaatsen met positieve gevolgen door minder betreding, vergraving en vermeting.

Flora, vegetatie en paddestoelen

Door het bosherstel, de aanleg van (bos)kruidenvegetatie en de concentratie van het honden-uitrenggebied op de Koeweide zal een verbetering van de kwaliteit van het bos op het landgoed optreden. Dit komt omdat een positief effect zal optreden op de stinzenvegetatie, doordat er minder vermeting, betreding en vergraving is (zie ook § 6.1.2.). Dit positieve effect treedt op ten aanzien van natuurwaarden zoals benoemd in het aanwijzingsbesluit van het Beschermd Natuurmonument zoals de Wilde hyacint, het Lelietje-der-dalen, de Voorjaarshelmbloem, varens, kruiden, uitheemse aangeplante soorten (Rododendron en Taxus) en minder algemene paddestoelen zoals de Gewone morielje. Dit heeft een positief effect op het landgoedbos.

Fauna

Blijvende effecten

In het plangebied zijn verschillende soorten vleermuizen aangetroffen, deze maken mogelijk in geringe aantallen gebruik van de gebouwen als verblijf- en/of paarplaats. De verblijf- en/of paarplaatsen worden mogelijk aangetast door de renovatie van de gebouwen. De functionaliteit van het gebied als verblijf en/of paarplaats blijft behouden door tijdig voldoende vleermuiskasten op te hangen van het juiste type en op de juiste plaatsen en in de nieuwbouw vleermuisvoorzieningen aan te brengen.

Het landhuis functioneert mogelijk als nestlocatie van huismussen. De functionaliteit voor de Huismus blijft behouden door tijdig voldoende nestkasten op te hangen van het juiste type en op de juiste plaatsen en in de nieuwbouw huismusvoorzieningen aan te brengen. Door het aangepaste hondenbeleid zal de verstoring van fauna afnemen.

Tijdelijke effecten

Tijdens de aanlegfase is er mogelijk sprake van verstoring van fauna als gevolg van versturende invloeden behorende bij de werkzaamheden (geluid, beweging, trilling). Dit leidt mogelijk tot geringe verstoring van amfibieën, kleine zoogdieren, vleermuizen en vogels in de directe omgeving van het werkterrein. Er vindt geen verstoring door licht plaats omdat 's nachts niet wordt gewerkt.

Naast verstoring van fauna is ook het verwonden of doden van fauna (vooral algemeen voorkomende amfibieën) op het werkterrein niet uit te sluiten. Dit wordt voorkomen door het werken volgens een ecologisch werkprotocol.

De versturende effecten zijn gering en treden slechts tijdelijk op in en direct grenzend aan het werkterrein. Daarnaast is in de omgeving voldoende habitat aanwezig in de vorm van de Natura 2000-gebieden Solleveld & Kappitelduinen en Westduinpark & Wapendal om tijdelijk te dienen als habitat voor verstoorde soorten. De versturende effecten leiden niet tot effecten op lange termijn. Na afronding van de werkzaamheden vallen de bijbehorende versturende invloeden weg en zal het verstoord gebied weer dezelfde functionaliteit hebben als voor de werkzaamheden.

Het landgoedbos, het reliëf en de relatieve verscheidenheid aan milieuomstandigheden (ofwel het natuurschoon)

Zoals hiervoor aangegeven, heeft de ingreep positieve effecten op het landgoedbos. Ten aanzien van het natuurschoon van het landgoedbos is het ook van belang te vermelden dat de nieuwbouw van de hotelaccommodatie met het oog op de visuele beleving beneden de boomkruinen zal blijven.

Invloed op het reliëf en de relatieve verscheidenheid aan milieuomstandigheden treden niet op zoals hiervoor reeds is aangegeven.

6.2.1. Conclusie Beschermd Natuurmonument Solleveld

Als gevolg van de ingreep zijn geen schadelijke effecten te verwachten op de natuurwetenschappelijke betekenis en het natuurschoon van het Beschermd Natuurmonument Solleveld. De ingreep zal juist bijdragen aan deze waarden.

6.3. Effectanalyse Flora- en faunawet

6.3.1. Flora

Er zijn drie middels de Flora- en faunawet beschermde plantensoorten aangetroffen: Gewone vogelmelk, Dotterbloem (beide tabel 1 van de Flora- en faunawet) en Daslook (tabel 2 van de Flora- en faunawet). Voor de eerste twee soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling een automatische vrijstelling voor het overtreden van de verbodsbepalingen en is ontheffing dus niet nodig. Voor deze, en andere soorten zonder beschermingsstatus, geldt wel ten alle tijde de zorgplicht. De streng beschermde Daslook is op de landhuislocatie en op twee plaatsen langs de aan te passen paden/oprijlaan aangetroffen. Wanneer de functionaliteit van de standplaats wordt gewaarborgd, is ook voor deze soort geen ontheffing vereist. Het overtreden van de verbodsbepaling van artikel 8 van de Ffwet wordt voorkomen door planten op locaties waar gewerkt zal worden tijdig, op de juiste wijze en door daartoe bevoegde personen te laten verplaatsen naar een andere geschikte standplaats.

6.3.2. Fauna

Er zijn geen (vaste verblijfplaatsen van) streng beschermde amfibieën, reptielen en zoogdieren (excl. vleermuizen, zie hierna) aangetroffen in het plangebied en deze worden ook niet verwacht. Verstoring van licht beschermde amfibieën en zoogdieren valt niet uit te sluiten. Voor deze soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling voor het overtreden van de verbodsbepalingen, en is ontheffing dus niet nodig. Voor deze, en andere soorten zonder beschermingsstatus, geldt wel ten alle tijde de algemene zorgplicht.

Het landgoed is vooral rijk aan struweel- en holenbroeders. Alle broedgevallen zijn streng beschermd en mogen niet worden verstoord. Dat betekent dat bij uitvoering van werkzaamheden rond of in het broedseizoen vooraf moet worden beoordeeld of er een kans is dat broedgevallen kunnen worden verstoord. Als dat het geval is dienen de werkzaamheden aangepast te worden zodat verstoring niet aan de orde is, of dienen de werkzaamheden te worden uitgesteld totdat het broedgeval op natuurlijke wijze is afgerond.

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten jaarrond beschermd. Bij een inspectie in najaar 2009 van de te vellen bomen werden geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen.

Nesten van Huismussen zijn jaarrond beschermd. Tijdens de veldinspectie eind 2009 werden bij de hovenierswoning (Monsterseweg 8A) en het chalet (Monsterseweg 8B) geen nesten van Huismussen aangetroffen; deze worden ook niet verwacht. In de vleugel van het landhuis werden wel enkele nesten aangetroffen; mogelijk zijn daaronder ook nesten van Huismussen. Deze nesten zijn jaarrond beschermd. Als deze vleugel wordt gerenoveerd/herbouwd, kan de functionaliteit voor de eventueel aanwezige Huismussen worden gewaarborgd door tijdig elders op locaties die niet worden beïnvloed nieuwe nestvoorzieningen voor Huismussen aan te brengen en door in de nieuwbouw blijvende voorzieningen aan te brengen.

Op het landgoed zijn in 2004 en 2006 in bomen die niet zullen worden geveld vaste verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Tijdens de veldinspectie in 2009 zijn in enkele te vellen bomen voor vleermuizen geschikte holtes aangetroffen: een beuk binnen de bebouwingskavel en enkele populieren buiten de bebouwingsgrens. Voor het verstoren van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen wordt voor ruimtelijke ingrepen geen ontheffing verleend, maar dient de functionaliteit te worden gewaarborgd. Bij voorkeur door de betreffende bomen te sparen,

waarbij een aan- en uitvliegroute dienen worden gewaarborgd. Indien dat niet mogelijk is dienen ander maatregelen te worden genomen om de functionaliteit te waarborgen.

De villa is beoordeeld als een paarplaats van de Gewone dwergvleermuis en mogelijke verblijfplaats van de Ruige dwergvleermuis. Het pand aan de Monsterseweg 8A (hovenierswoning) is geschikt voor vleermuizen en biedt naar verwachting ook enkele Gewone dwergvleermuizen een verblijfplaats. Het chalet (Monsterseweg 8B) is als minder geschikt beoordeeld hoewel ook daar aanwezigheid niet is uit te sluiten.

Gelet op de beperkte sporen van en kansen voor vleermuizen in de verschillende panden worden deze van minder belang geacht voor vleermuizen. Dat betekent ook dat het effect van de voorgenomen ingreep van beperkte omvang zal zijn. Desalniettemin is er kans op verstoring van vaste verblijfplaatsen, hoe gering de effecten ook, en zal de functionaliteit moeten worden gewaarborgd. Dat kan plaatsvinden door tijdig, in voldoende aantallen en op de juiste locaties voor Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis geschikte vleermuiskasten op te hangen en door in de nieuwbouw blijvende voorzieningen aan te brengen.

Vliegroutes zijn aanwezig langs de oprijlaan en (een minder belangrijke) achter de staalbouw. Er is geen sprake van verstoring van de vliegroute langs de oprijlaan, omdat er klassieke masten in de bomenrij geplaatst worden, waarbij de achterzijde van de armaturen wordt afgeschermd. De toename aan verkeersbewegingen en geluid vindt met name tijdens daglicht plaats. Voor vleermuizen vormt dit geen bron van verstoring. De minder belangrijke vliegroute achter de staalbouw wordt mogelijk beïnvloed; deze beïnvloeding zal eventueel een verlegging van de vliegroute zijn; de vliegroute wordt niet onmogelijk gemaakt.

De functionaliteit van de vliegroutes is niet in het geding.

Concentratie van het hondenuitrengebied op de Koeweide heeft als effect dat zich daar geen diersoorten zullen vestigen of er zullen gaan broeden; dat is echter nu ook al niet of nauwelijks het geval. In de water- en bosdelen van landgoed Ockenburgh zullen met name grondbroeders (zoals Roodborst, Wilde eend, Meerkoet en Waterhoen) en soorten die in laag struweel broeden (zoals Zwartkop, Winterkoning en Heggemus) meer kans krijgen zich te vestigen en/of er te broeden. Per saldo zal concentratie van het hondenuitrengebied op de Koeweide een positief effect hebben op de (beschermde) flora en fauna.

6.3.3. Conclusie Flora- en faunawet

Om overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van streng beschermde soorten (Daslook, huismus, vogels, verschillende soorten vleermuizen) te voorkomen worden maatregelen getroffen. Deze maatregelen worden opgenomen in het ecologisch werkprotocol. Door de maatregelen hoeft dus geen ontheffing te worden aangevraagd in het kader van de Flora- en faunawet.

7. CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

7.1. Natuurbeschermingswet - Natura 2000

In onderstaande alinea staan de conclusies van effecten op (de instandhoudingsdoelstelling van) Habitatype H2180 beschreven.

Behoud van oppervlakte habitatype H2180

Per saldo zal er een blijvende kleine areaalwinst van habitatype 2180 optreden: tegenover 3000 m² van habitatype 2180 dat rond de landhuislocatie zal verdwijnen, staat elders een areaaltoename van 3324 m². Per saldo is er dus een toename van 324 m². De doelstelling tot oppervlaktebehoud van habitatype H2180 wordt hierdoor niet geschaad.

Verbetering van specifieke structuur en functies

De ingreep leidt niet tot verslechtering in vergelijking met de begintoestand van de specifieke structuur en functies die voor de instandhouding van het habitat op lange termijn noodzakelijk zijn. Hiervoor zijn meerdere redenen.

Door het verplaatsen van het hondenlosloopgebied van de Zwitserse Partij naar de Koeweide en de aanlijn- en opruimplicht elders op Ockenburgh vindt een kwaliteitsverbetering van het bos van de Zwitserse Partij plaats, door een afname van vermessing, betreding en vergraven. Dit draagt bij aan de geformuleerde doelstelling voor het Natura 2000-gebied Solleveld & Kappitelduinen tot kwaliteitsverbetering van Habitatype H2180. Effecten van versnippering en verdroging treden niet op of zijn verwaarloosbaar.

Geen negatieve effecten op typische soorten

Negatieve effecten op typische soorten van habitatype H2180A en H2180C als gevolg van aantasting van habitat of verstoring, worden niet verwacht, omdat de verstoring gelijk of licht verminderd zal zijn.

Op basis van bovenstaande aspecten kan worden geconcludeerd dat er geen sprake is van een verslechtering maar van een kwaliteitsverbetering van habitatype H2180 subtype A en/of C en dat de doelstelling tot oppervlaktebehoud niet in gevaar komt.

7.2. Natuurbeschermingswet - Beschermd Natuurmonument Solleveld

In onderstaande alinea staan de conclusies van effecten op aspecten die van belang zijn voor het natuurschoon en de natuurwetenschappelijke betekenis van het Beschermd Natuurmonument beschreven.

Geen effecten op geologie, geomorfologie, waterhuishouding

De ingreep grijpt niet noemenswaardig in op geologie, geomorfologie en de waterhuishouding, hierop zijn dus geen effecten te verwachten.

Verbetering van Flora, vegetatie en paddestoelen

Als gevolg van het aanpassen van het hondenbeleid vindt een kwaliteitsverbetering plaats. Hierdoor zijn positieve effecten op de (stinzen) flora, vegetatie, paddestoelen en het landgoedbos in zijn geheel te verwachten.

Behoud fauna

Effecten op fauna door verstoring tijdens de aanlegfase zijn lokaal en van korte duur, in de gebruiksfase zal de verstoring van fauna ongeveer gelijk zijn. Mogelijk neemt deze zelfs iets af door het aangepaste hondenbeleid. Blijvende effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen of vogels zijn slechts in zeer geringe mate voorzien. De effecten worden teniet gedaan door reeds voorafgaand aan de werkzaamheden maatregelen te treffen om de functionaliteit van het gebied als verblijfplaats te behouden.

Kwaliteitsverbetering landgoedbos, behoud reliëf en de relatieve verscheidenheid aan milieumomstandigheden (ofwel het natuurschoon)

Zoals eerder aangegeven leidt de ingreep tot een kwaliteitsverbetering van het landgoedbos en de bijbehorende stinzenvegetatie. Het reliëf en de relatieve verscheidenheid aan milieumomstandigheden blijven onaangetast.

Op basis van bovenstaande aspecten kan worden geconcludeerd dat er geen sprake is van schade aan het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het Beschermd Natuurmonument. De ingreep zal juist bijdragen aan deze waarden.

7.3. Flora- en faunawet

In onderstaande paragraaf staan de conclusies ten aanzien van flora en fauna in het kader van de Flora- en faunawet beschreven.

Flora

Er zijn drie middels de Flora- en faunawet beschermde plantensoorten aangetroffen: Gewone vogelmelk, Dotterbloem (beide tabel 1 van de Flora- en faunawet) en Daslook (tabel 2 van de Flora- en faunawet). Voor de eerste twee soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling voor het overtreden van de verbodsbepalingen, en is ontheffing dus niet nodig. Ook voor Daslook hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd door planten op locaties waar gewerkt zal worden tijdig, op de juiste wijze en door daartoe bevoegde personen te laten verplaatsen naar een andere geschikte standplaats.

Fauna

Er zijn geen beschermde amfibieën, reptielen en zoogdieren (excl. vleermuizen) aangetroffen in het plangebied, voor deze dieren geldt daarom alleen de zorgplicht van de Flora- en faunawet. Mogelijk worden vaste rust- en/of verblijfplaatsen van vleermuizen en de Huismus aangetast. De functionaliteit van het plangebied als rust- en/of verblijfplaats zal echter behouden blijven door vooraf extra rust- en/of verblijfgelegenheid te bieden in de vorm van vleermuizenkasten of nestkasten en door in de nieuwbouw blijvende voorzieningen aan te brengen.

7.4. Aanbevelingen voor het Natura 2000-gebied, het Beschermd Natuurmonument en soorten beschermd onder de Flora- en faunawet

Om het habitatype H2180 van het Natura 2000-gebied en het natuurschoon en de natuurwetenschappelijke betekenis van het Beschermd Natuurmonument en de onder de Flora- en faunawet beschermde soorten zoveel mogelijk te ontzien, zal een ecologisch werkprotocol moeten worden opgesteld. Onder andere de maatregelen die in dit rapport staan benoemd om het Natura 2000-gebied, het Beschermd Natuurmonument en de soorten beschermd onder de Flora- en faunawet tijdens aanleg- en gebruiksfase te ontzien, moeten van dit protocol deel uitmaken. Bij de start van de werkzaamheden is het raadzaam om voor de werknemers in het veld (voormannen, chauffeurs, grondwerkers) een ecologische startbijeenkomst te organiseren, waarin maatregelen uit dit ecologisch werkprotocol en de relevantie daarvan worden toegelicht.

Bijlage I. Bronnen

Literatuur

- Bakker, P. en E. Boeve**, 1985. *Stinzenplanten* - Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland, 's-Graveland.
- Broekmeijer, M. E. Schouwenberg, M. Van der Veen, D. Prins en C. Vos**, 2005. *Effectenindicator Natura 2000-gebieden. Achtergronden en verantwoording ecologische factoren en storende factoren* - Alterra, Wageningen.
- DHV**, 2010. *Memo - Stikstofdepositie Park Ockenburgh - ecologische gevolgen van stikstofdepositie.*- dossiernr. C7202-10-001 (5 mei 2010) - DHV, Amersfoort
- De Groene Ruimte**, 2005. *Consequenties natuurwetgeving bij planvorming "Ockenburgh"* - De Groene Ruimte, Wageningen
- De Groene Ruimte**, 2007. *Oprichting Grand Hotel en parkrenovatie Ockenburgh.* - De Groene Ruimte, Wageningen.
- De Groene Ruimte**, 2009. *Herontwikkeling Ockenburgh - aanvullende veldchecks 2009/2010 (eindconcept d.d. 4 mei 2010)* - De Groene Ruimte, Wageningen.
- DG Groep**, 2003. *Quick Scan Ontwikkeling Landhuislocatie Ockenburg in het kader van de Habitatrichtlijn en de Natuurbeschermingswet* - DG Groep, Boskoop.
- Dienst Stadsbeheer**, 1991. *Haagse Stinzenflora* - Dienst Stadsbeheer, sector Groen, Den Haag.
- Dienst Stadsbeheer**, 1998. *Landgoed Ockenburgh - van historie naar toekomst* - Dienst Stadsbeheer, Den Haag.
- Europese Commissie**, 2000. *Beheer van "Natura 2000"-gebieden. De bepalingen van artikel 6 van de habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG).*
- Gemeente Den Haag**, 2009. *Landgoed Ockenburgh. Renovatie landschapspark, definitief ontwerp (kaart).* Gemeente Den Haag, Dienst Stadsbeheer, Den Haag.
- Gemeente Den Haag**, 2000. *Boommetering Ockenburgh.*
- Haagse Vogelbescherming**, 2008. *Inventarisatiegegevens vogelrustgebieden 2004 t/m 2008* - Haagse Vogelbescherming - Den Haag.
- Kok, J. en J.W. Vergeer**, 2004. *Broedvogels van een deel van Landgoed Ockenburgh in 2004* - SOVON-inventarisatierapport 2004/11 - SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- Kuil, R. Van der en H.J.G.A. Limpens**, 2004. *Vleermuizen op het landgoed Ockenburgh. Een inventarisatie in 2004* - Vereniging voor zoogdierkunde en zoogdierbescherming, Arnhem.
- Ministerie van LNV en VROM en de provincies**. *Spelregels EHS. Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzing EHS.* Ministerie van LNV en VROM en de provincies.
- Ministerie van LNV**, 1990. *Aanwijzingsbesluit Beschermd Natuurmonument Solleveld.* Ministerie van LNV, Den Haag.
- Ministerie van LNV**, 2005. *Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998* - Ministerie van LNV, Directie Natuur, Den Haag.
- Ministerie van LNV**, 2006a. *Concept Natura 2000 doelendocument - hoofddocument* - Ministerie van LNV, Directie Natuur, Den Haag.
- Ministerie van LNV**, 2006b. *Concept Natura 2000 doelendocument - bijlagen* - Ministerie van LNV, Directie Natuur, Den Haag.
- Ministerie van LNV**, 2007. *Ontwerpbesluit Solleveld & Kapittelduinen* - Ministerie van LNV, Directie Natuur, Den Haag.
- Ministerie van LNV**, 2007. *Nota van Antwoord Inspraakprocedure aanwijzing Natura 2000-gebieden.* Ministerie van LNV, Den Haag.
- Ministerie van LNV**, 2008. *Handreiking Flora- en faunawet, versie 31/10/2008* - Ministerie van LNV, Directie Natuur, Den Haag.

- Ministerie van LNV**, 2009. *Nadere uitleg van het begrip 'significante gevolgen' uit de Natuurbeschermingswet - eindversie 9-2-2009*. Ministerie van LNV, Den Haag.
- Nova Ockenburgh OG bv**, 2009. *Verkeerskundige studie Grand Hotel Ockenburgh*. Nova Ockenburgh OG bv, Den Haag.
- Provincie Zuid-Holland**, 2007. *Contourennota Levend Landschap*. Provincie Zuid-Holland, Den Haag.
- Provincie Zuid-Holland**, 2009. *Ontwerp natuurbeheerplan Zuid-Holland*. Provincie Zuid-Holland, Den Haag.
- Silve**, 2002. *Inventarisatie van het gemeentelijk bosbezit Den Haag*. Silve Bureau voor Onderzoek, Advies en Informatievoorziening in Bosbouw en Natuurbeheer, Maurik.
- Vogelbescherming Nederland en Het Bosschap**, 2004. *Gedragscode zorgvuldig bosbeheer - Vogelbescherming* - Zeist.
- Vogelwerkgroep Solleveld**, 2008(?). *Aantal territoria Vogelwerkgroep Solleveld 2004 t/m 2008 - Vogelwerkgroep Solleveld* - Den Haag.
- Zijlmans, J.** 2009. De gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998: regulering bestaand gebruik in beheerplannen en andere zaken. - *Journaal Flora en Fauna*, jaargang 6, nr. 2, pag. 39-53. Sdu Uitgevers, Den Haag.

Overige documenten en bronnen

- Effectenindicator - www.synbiosys.alterra.nl
- FAQ wetswijziging 1 februari 2009 Natuurschermingswet 1998 - Regiegroep Natura 2000 (www.natura2000.nl)
- Ontwerpkaart Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen - Ministerie van LNV (www.minlnv.nl)
- Essentietabel Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen - Ministerie van LNV, jaartal onbekend (www.minlnv.nl)
- Profielen habitattypen en soorten - Ministerie van LNV, Den Haag (www.minlnv.nl):
 - 2008a: Wandelende duinen op de strandwal met *Ammophila arenaria* ("witte duinen") (H2120)
 - 2008b: Vastgelegde kustduinen met kruidvegetaties ("grijze duinen") (H2130)
 - 2008c: Atlantische vastgelegde ontkalkte duinen (*Calluno-Ulicetea*) (H2150)
 - 2008d: Duinen met *Hippophaë rhamnoides* ("Duindoornstruwelen") (H2160)
 - 2009a: Vochtige duinvalleien (H2190)
 - 2009b: Beboste duinen van het atlantische, continentale en boreale gebied (H2180)
- www.waarneming.nl

Bijlage 2. Verantwoording bronnenonderzoek

In het verleden zijn een quickscan (DG Groep, 2003) en boominventarisaties uitgevoerd (Den Haag, 2000 en Nova Ockenburgh, 2009). In 2002 zijn 20 vegetatieopnamen gemaakt (Silve, 2002). Daarnaast zijn in 2004 een broedvogelonderzoek (SOVON, 2004) en een vleermuisonderzoek (Van der Kuil en Limpens, 2004) uitgevoerd. De resultaten van de laatste drie bronnen zijn, per soortengroep, verwerkt in de verantwoording van de veldonderzoeken in bijlage 3.

Quickscan 2003

In 2003 is door DG Groep een quickscan uitgevoerd. Voor de quickscan zijn inventarisatiegegevens gebruikt van 1992 - 1996. Er waren geen recente inventarisatiegegevens beschikbaar.

In die quickscan wordt geconstateerd dat er geen verstoring is van door de Flora- en Faunawet beschermde soorten, omdat de kraamkolonies van vleermuizen, het voortplantings- en foerageergebied van amfibieën en de locaties met beschermde plantensoorten zich buiten de door de ingreep aan te tasten gebieden bevinden. Er wordt geen significant effect verwacht op het leefgebied van het park als geheel, met uitzondering van het effect van uitbreiding van verlichting op vlieg- en foerageerroutes van Watervleermuizen. Er wordt geen significant effect op de populaties verwacht. De conclusie in de quickscan is dat er vooralsnog geen verplichtingen zijn vanuit de natuurwetgeving, behalve de noodzaak om voorzichtig te zijn met de uitbreiding van verlichting. Wel wordt aanbevolen nader onderzoek te doen naar het voorkomen van verschillende soortgroepen, met name in de omgeving van het landhuis.

Boominventarisaties

Boommeting Ockenburgh (Gemeente Den Haag, 2000)

Op kaart is per individuele boom een code toegekend. In een gegevensbestand zijn hieraan gegevens gekoppeld: boomsoort, stamdiameter, vitaliteit en verplantbaarheid. De gegevens (met name boomsoort) zijn door De Groene Ruimte gebruikt als aanvulling op het eigen veldonderzoek.

Inventarisatie van de bomen; project: Ockenburgh hotel, Den Haag (New York Boomadvies i.o.v. Nova Ockenburgh OG BV, 2009)

Op de landhuislocatie zijn de te kappen bomen geïnventariseerd. Per boom is gekeken of deze kan blijven staan of verplaatst kan worden. Er zijn 155 bomen geselecteerd die plaats moeten maken voor de nieuwbouw van het Grand Hotel of daarbij betrokken werkzaamheden.

Bijlage 3. Verantwoording veldonderzoek

De resultaten van de veldonderzoeken door De Groene Ruimte in 2005 en 2006 zijn in de betreffende rapporten verwerkt. De resultaten van de in 2009/2010 uitgevoerde veldinspecties zijn separaat gerapporteerd aan de opdrachtgever (NOVA Ockenburg BV).

De resultaten van de verschillende veldonderzoeken zijn hierna samengevat.

Flora en vegetatie

In Ockenburgh zijn in 2002 20 vegetatie-opnamen gemaakt (Silve, 2002). Het rapport bevat soortenlijsten van deze opnamen met frequenties van de soorten in het totaal van de 20 opnamen. Er werden geen opvallende of zeldzame soorten waargenomen die nadere aandacht verdienen. Het rapport doet geen uitspraak over voorkomende vegetatietypen.

Bij de veldonderzoeken in 2005 en 2006 zijn 13 aandachtsoorten³⁾ waargenomen: Bosanemoon*, Lelietje-van-dalen*, Wilde hyacint*, Gewone salomonszegel*, Daslook*, Welriekende agrimonie, Prachtframboos*, Gewone vogelmelk*, Bonte gele dovenetel, Bamboe*, Dotterbloem, Sneeuwbes* en de paddestoelensoort Gewone morielje. Op figuur 11 is de verspreiding van de stinzenflora van 1996 en 2007 weergegeven. In bijlage 4 zijn de in 2005 gemaakte vegetatieopnamen weergegeven.

Daarvan zijn Gewone vogelmelk, Dotterbloem en Daslook middels de Flora- en faunawet beschermd. De streng beschermde Daslook komt voor op de landhuislocatie en langs de aan te passen paden/oprijlaan. Tevens is Gewone morielje aangetroffen. Deze paddestoelensoort is, evenals Wilde hyacint, beschermd middels de aanwijzing tot beschermd Natuurmonument. De soort is alleen aangetroffen in het uiterste westen van Ockenburgh, buiten de Koeweide en ook buiten de overige voorgestelde uitbreidingen van het hondenlosloopgebied.

Amfibieën en reptielen

Amfibieën

Tijdens de veldonderzoeken in 2005, 2006 en/of 2009 werden Gewone pad en Bruine kikker aangetroffen in de noordelijke helft van het landgoed, met name in een ruderaal veldje achter het landhuis (behorend tot de landhuislocatie). Een watergang langs de noordgrens van het landgoed bevatte eieren van de Bruine kikker. De Kleine watersalamander is, ondanks herhaaldelijk zoeken, niet aangetroffen. Volgens gegevens uit 1992 - 1995 kwam deze soort destijds op vier locaties op het landgoed voor, buiten de landhuislocatie. De Kleine watersalamander wordt zeker verwacht in het plangebied, al zijn de watergangen voor voortplanting weinig geschikt. De aanwezigheid van vis (Brasem, Ruisvoorn) en het ontbreken van voldoende waterplanten zijn hiervan de oorzaak. De watergangen en -partijen vallen overigens buiten de ingreep.

³⁾ De met * gemarkeerde soorten zijn als aandachtsoort beschouwd, omdat dit (in Den Haag) soorten van stinzenmilieus zijn, die indicatoren zijn voor de waarde van het bos (Dienst Stadsbeheer Den Haag, 1991; Bakker, 1985).

Gewone vogelmelk, Dotterbloem en Daslook zijn beschermd middels de Flora- en faunawet; Gewone morielje en Wilde hyacint zijn genoemd in het aanwijzingsbesluit Beschermd natuurmonument.

Figuur 11. Stinzenflora 1996 en 2007

Reptielen

Uit het bronnenonderzoek zijn geen waarnemingen van reptielen bekend.

Tijdens de veldonderzoeken in 2005, 2006 en/of 2009 werden geen reptielen aangetroffen.

Broedvogels

De Vogelwerkgroep Solleveld is sinds 1995 in Solleveld actief. Solleveld is in 11 kavels ingedeeld; Ockenburgh is daarbij kavel 11. De vogelwerkgroep heeft van kavel 11 broedvogelgegevens over de periode 2004 t/m 2008.

De Haagse Vogelbescherming publiceert jaarlijks een Inventarisatierapport waarin de waarnemingen in een groot aantal Haagse groengebieden zijn opgenomen. Het vogelrustgebied is daar een van. Voor deze natuurtoets is gebruik gemaakt van de gegevens over 2004 t/m 2008.

In opdracht van de gemeente Den Haag heeft SOVON in 2004 een inventarisatie uitgevoerd naar de aanwezigheid van broedvogels (Kok en Vergeer, 2004). Geconstateerd werd dat landgoed vooral rijk was aan struweel- en holenbroeders. In totaal werden 24 broedvogelsoorten aangetroffen op het landgoed, waarvan 16 in de directe omgeving van het landhuis. Er is een groot aantal holenbroeders, waaronder Holenduif, Groene specht, Grote bonte specht, Boomklever, Boomkruiper en Kauw. Hiervan broeden Boomklever, Boomkruiper en Kauw rond het landhuis. De meeste aangetroffen soorten zijn algemene soorten in de gemeente Den Haag. Alleen Holenduif, Groene specht en Boomklever zijn wat schaarser in de omgeving van het onderzoeksgebied. De Groene specht is een Rode-lijstsoort. Deze heeft waarschijnlijk niet op het landgoed zelf gebroed, het landgoed maakt alleen deel uit van zijn territorium. De belangrijkste waarden voor vogels zijn gelegen in het oude loofhout. Verder is de afwisseling van struweel, opgaand bos en open gazons van belang voor de gevarieerde soortensamenstelling.

Tijdens de veldinspectie najaar 2009 zijn de te rooien bomen gecontroleerd op jaarrond beschermde nesten. Deze werden niet aangetroffen.

Tijdens de veldinspectie in 2009 is gericht gezocht naar nesten van Huismussen. Deze werden niet gevonden in het pand Monsterseweg 8A en niet in het chalet (Monsterseweg 8B); ze worden daar ook niet verwacht. Bij de vleugel van de villa werden enkele nesten gevonden die mogelijk van Huismussen zijn, dat kon niet met zekerheid worden vastgesteld.

Vleermuizen

In opdracht van de gemeente Den Haag heeft de Vereniging voor Zoogdierkunde en zoogdierbescherming (VZZ) in 2004 een inventarisatie uitgevoerd naar de aanwezigheid van vleermuizen (Van der Kuil en Limpens, 2004). Er werden in dat onderzoek 6 soorten aangetroffen: Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Gewone grootoorvleermuis, Watervleermuis, Rosse vleermuis en Laatzvlieger. Er werden kraamkolonies gevonden van Watervleermuis (5 bomen) en Rosse vleermuis (3 bomen). Er werden geen verblijfplaatsen aangetroffen nabij of in het landhuis.

Er werden verschillende vliegroutes vastgesteld, onder andere langs de oprijlaan (verschillende soorten) en de waterwegen (Watervleermuis). De bossen werden van waarde geacht voor boombewonende vleermuizen.

De bovenvermelde bevindingen uit het bronnenonderzoek dat het landgoed Ockenburgh een belangrijk vleermuisgebied is met een hoge dichtheid en een groot soortenaantal is door het veldonderzoek van De Groene Ruimte in 2006 bevestigd:

- evenals in 2004 werden zes soorten aangetroffen: Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Gewone grootoorvleermuis, Watervleermuis, Rosse vleermuis en Laatvlieger.
- Er zijn kraamkolonies gevonden van Watervleermuis (1 boom) en Rosse vleermuis (1 boom). De in 2006 gevonden kraamkolonies bevinden zich aan de zuidoostkant van het landgoed, in bomen die gespaard zullen blijven bij de renovatie van het padenpatroon;
- Er zijn vliegroutes aangetroffen van de watervleermuis: een grote route langs de oprijlaan en een kleine route achter de staalbouw.
- In het landhuis werden ondanks gericht zoeken in 2006 geen verblijfplaatsen aangetroffen; Ook overige waarnemingen duiden er niet op dat het landhuis, hoewel in potentie geschikt, in gebruik was door vleermuizen. In 2009 werden echter enkele vleermuisuitwerpselen gevonden die tegen een ruit waren geplakt van de vleugel van de villa. Geconcludeerd werd dat deze locatie als paarplaats voor de Gewone dwergvleermuis in gebruik is geweest en ook mogelijk in voor- en najaar aan enkele Ruige dwergvleermuizen een verblijfplaats biedt.
- Er zijn in 2004, 2006 en 2009 geen verblijfplaatsen aangetroffen in de staalbouw. Gelet op de bouw (staal, glas) en de staat van onderhoud (veel openingen waardoor weer en wind redelijk vrij spel hebben) wordt de staalbouw ongeschikt geacht als verblijfplaats voor vleermuizen. Tijdens de veldinspectie in 2009 bleek er ook een ketelhuis te zijn dat mogelijk geschikt is; het ketelhuis was niet toegankelijk en kon niet worden geïnspecteerd.
- Monsterseweg 8A is niet eerder op vleermuizen onderzocht. Bij de veldinspectie in 2009 werd geconcludeerd dat het pand mede vanwege de aanwezige spouwruiimte wel geschikt is voor Gewone dwergvleermuis; deze werden ook door bewoner regelmatig om het huis gesignaleerd.
- Het chalet (Monsterseweg 8B) is niet eerder op vleermuizen onderzocht. Bij de veldinspectie in 2009 werd geconcludeerd dat het pand door bouw en gebruik matig geschikt is voor vleermuizen, maar dat deze niet geheel zijn uit te sluiten.

Zoogdieren (exclusief vleermuizen)

Op basis van het veldbezoek in 2006 is aan de hand van sporen en geschiktheid van het gebied geconcludeerd dat de Rosse woelmuis talrijk voorkomt in het gehele landgoed, ook op de landhuislocatie. Verder zijn sporen gevonden van de Veldmuis. Alleen in het zuid-westen van het landgoed leven enkele Konijnen. Deze soort kan zich blijkbaar slecht handhaven op het landgoed. Van de Eekhoorn zijn knaagsporen gevonden. De Eekhoorn gebruikt het plangebied als foerageergebied; een verblijfplaats kon tijdens de veldinspecties niet worden vastgesteld. In de te vellen bomen zijn in elk geval geen nesten van de Eekhoorn aanwezig.

Er zijn geen sporen van de Woelrat gevonden. De Haas wordt hier niet verwacht. De Bunzing en Hermelijn zijn hooguit zo nu en dan op het terrein.

Op basis van de terreingeschiktheid, de landelijke verspreiding wordt daarnaast de aanwezigheid van Bosmuis, Gewone bosspitsmuis, Huisspitsmuis, Egel, Mol en Vos verwacht. Soorten als Egel, Konijn en Vos zullen de gebieden waar honden loslopen mijden.

Overige diersoorten

Er zijn geen overige bijzondere, al dan niet beschermde, diersoorten waargenomen en deze worden ook niet verwacht.

Bijlage 4. Vegetatieopnamen bij landhuis (2005; De Groene Ruimte)

Locatie		1	2	3	4	5
Boomlaag		-	-	70%	60%	80%
Spaanse aak	Acer campestre	.	.	.	.	2a
Gewone esdoorn	Acer pseudoplatanus	.	.	.	2a	3
Witte paardenkastanje	Aesculus hippocastanum	.	.	4	.	.
Meidoorn	Crateagus monogyna	.	.	.	.	2a
Beuk	Fagus sylvestris	.	.	.	2b	.
Hulst	Ilex aquifolium	.	.	.	1	2a
Populier		.	.	.	.	3
Zomerlinde	Tillia platyphyllos	.	.	.	3	2a
Zomereik	Quercus robur	.	.	.	3	2b
Gladde iep	Ulmus minor	.	.	.	.	2b
Struiklaag		100%	90%	-	70%	40%
Spaanse aak	Acer campestre	.	.	.	.	2a
Gewone esdoorn	Acer pseudoplatanus	.	.	.	2b	.
Meidoorn	Crateagus monogyna	3	.	.	.	1
Kardinaalsmuts	Euonymus europaeus	2b	.	.	.	.
Wilde liguster	Ligustrum vulgare	2b	.	.	.	.
Hulst	Ilex aquifolium	.	.	.	.	2a
Kamperfoelie	Lonicera periclymenum	2a	.	.	.	.
Tuinkamperfoelie	Lonicera quinquelocularis	1	.	.	.	.
Rhododendron	Rhododendron cf ponticum	.	.	.	4	.
Duinroosje	Rosa pimpinellifolia	2b	.	.	.	.
Roos	Rosa spec.	2a	.	.	.	.
Vlier	Sambucus nigra	3	.	.	.	1
Spierstruik	Spiraea media	.	4	.	.	.
Sneeuwbes	Symphoricarpos albus	2a	.	.	2a	2a
Gladde iep	Ulmus minor	.	1	.	2a	2a
Onbekende sierstruik	--	.	.	.	.	1
Kruidlaag		90%	90%	90%	80%	95%
Gewone esdoorn (juv.)	Acer pseudoplatanus	.	.	.	.	+
Zevenblad	Aegopodium podagraria	.	.	.	2a	2b
Witte paardenkastanje (juv.)	Aesculus hippocastanum	.	.	.	.	+
Look zonder look	Allaria petiolata	1	.	.	1	2m
IJle Dravik	Anisantha sterlis	.	1	.	.	.
Fluitenkruid	Anthriscus sylvestris	.	3	3	2b	2b
Grote klis	Arctium lappa	.	.	+	+	1
Gewoon herderstasje	Capsella bursa-pastoris	.	.	2a	.	.
Kropaar	Dactylis glomerata	.	.	2a	.	2m
Kleefkruid	Galium aparine	.	2a	1	2a	2a
Robertskruid	Geranium robertianum	.	.	.	2m	1
Geel nagelkruid	Geum urbanum	.	.	+	1	2a
Hondsdrif	Glechoma hederacea	.	.	.	2a	2a
Klimop	Hedera helix	4	.	.	3	1
Reuzenberenklauw	Heracleum mantegazzianum	.	.	.	.	1
Witte dovenetel	Lamium album	.	1	1	.	1
Akkerkool	Lapsana communis	.	.	.	.	1
Engels raaigras	Lolium perenne	.	.	3	.	.
Witte narcis	Narcissus poeticus	.	.	.	1	.
Gewone vogelmelk	Ornithogalum umbellatum	.	.	1	.	1
Straatgras	Poa annua	.	.	2b	.	2m
Ruw beemdgras	Poa trivialis	.	.	.	1	2m
Smalle weegbree	Plantago lanceolata	.	.	2b	.	.
Braam	Rubus armeniacus	2a	1	.	.	.
Wilde hyacint	Scillia non-scripta	.	.	.	.	1
Dagkoekoeksbloem	Silene dioica	.	.	.	.	2m
Vogelmuur	Stellaria media	.	.	1	.	2m
Paardenbloem	Taraxacum officinale	.	1	+	.	.
Brandnetel	Urtica dioica	2b	2b	1	2b	3
Klimopereprijs	Veronica hederacea	.	.	.	2m	1

Toelichting

Locatie 1:	Wal rondom het gebouw
Locatie 2:	Strook naast de weg
Locatie 3:	Puntje met Paardenkastanje
Locatie 4:	Brede bosstrook
Locatie 5:	Smalle bosstrook met ruiterpad

Bijlage 5. Verantwoording toetsing aan natuurwetgeving

Op landgoed Ockenburgh zijn natuurwaarden beschermd middels:

- de aanwijzing van Ockenburgh tot “Beschermd Natuurmonument Solleveld”
- de aanwijzing van het Natura 2000-gebied “Solleveld en Kapittelduinen waarbinnen Ockenburgh ligt, en waarvoor een ontwerp-aanwijzingsbesluit is gepubliceerd;
- de provinciale ecologische hoofdstructuur waar Ockenburgh deel van uitmaakt;
- de Flora- en faunawet die planten- en diersoorten beschermt.

Beschermden waarden Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet biedt onder andere de juridische basis voor vergunningverlening. De wet bepaalt dat projecten die de kwaliteit van de habitats kunnen verstoren of die een verstorend effect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning. Bij ruimtelijke ingrepen dient altijd te worden nagegaan of er een vergunning nodig is op grond van deze wet. In het vergunningstraject speelt het voorzorgsbeginsel een belangrijke rol. Het voorzorgsbeginsel houdt in dat alle aspecten die met een project samenhangen (zowel op zichzelf als in combinatie met andere projecten) en de instandhoudingsdoelen in gevaar kan brengen, moeten worden onderzocht.

Binnen de Natuurbeschermingswet zijn de natuurwaarden op Ockenburgh beschermd middels aanwijzing tot Beschermd Natuurmonument “Solleveld” en door aanwijzing als Natura 2000-gebied “Solleveld en Kapittelduinen”. De voor het Beschermd Natuurmonument geldende doelstellingen gaan over naar het nieuwe Natura 2000-gebied. Voor zover de doelen voor het Beschermd Natuurmonument verder gaan dan die voor het Natura 2000-gebied, geldt het oorspronkelijke beschermingsregime voor het Beschermd Natuurmonument. De Natura 2000-doelen gaan in geval van strijdigheid vóór op de bestaande doelen van het Beschermd Natuurmonument.

Bestaande bebouwing, erven, tuinen en verhardingen maken geen deel uit van het aangewezen gebied, tenzij het betreffende object wordt bedekt door een habitatype of een onderdeel is van een leefgebied. In deze toetsing worden de landhuislocatie, inclusief gazon, Monsterseweg 2 (voormalige portierswoning met inmiddels gesloopte loods), Monsterseweg 8A (voormalige hovenierswoning) en Monsterseweg 8B (Chalet Ockenburgh) gerekend tot bestaande bebouwing, erven, tuinen en verhardingen, waardoor ze geen deel uitmaken van het Natura 2000-gebied “Solleveld & Kapittelduinen”. Ter plaatse van de gesloopte loods vindt geen herbouw plaats waardoor zich daar het habitatype 2180 kan ontwikkelen. De exclaveringen zijn weergegeven in bijlage 6.

Beschermd Natuurmonument Solleveld

Landgoed Ockenburgh is onderdeel van het gebied Solleveld dat in 1990 is aangewezen als beschermd natuurmonument (Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 1990) omdat het “... van algemeen belang is uit een oogpunt van natuurschoon en om zijn natuurwetenschappelijke betekenis ...”. In de bijbehorende toelichting worden de “natuurwetenschappelijke betekenis” en het “Natuurschoon” beschreven. Tevens wordt in die toelichting gesteld dat “... De toepassing van de Natuurbeschermingswet is gericht op de instandhouding van de aanwezige waarden”.

De natuurwetenschappelijke betekenis, zoals in de aanwijzing tot beschermd natuurmonument Solleveld is beschreven, heeft betrekking op geologie, geomorfologie, waterhuishouding, flora en fauna. Het aanwijzingsbesluit beschrijft de natuurwetenschappelijke betekenis als volgt: *“...Het gebied bestaat uit oude en jonge duinzanden en is van oorsprong een droog terrein. Solleveld bestaat uit een open duinlandschap nabij de zee en een bosrijke zone langs de binnenduinrand. Het binnenduinbos maakt onderdeel uit van buitenplaatsen, zoals Ockenburgh. Vegetatiekundig worden de bossen gerekend tot het Duin-Eikenbos, met stinzenplanten en varens. In Ockenburgh komen plaatselijk uitheemse aangeplante soorten voor, zoals Rododendron en Taxus, hetgeen kenmerkend is voor landgoedbossen. Zeldzame en minder algemene plantensoorten zijn onder andere Blauwe zeedistel, Duinsalomonszegel, Kleverige reigersbek en Wilde hyacint. In het natuurmonument komen minder algemene paddestoelen voor zoals Gewimperde aardster, Gewone morielje en Kapjesmorielje. Het gebied is van belang als broed-, rust- en foerageergebied voor een groot aantal vogelsoorten...”*

Het aanwijzingsbesluit omschrijft het te handhaven “natuurschoon” als volgt: *“... Het karakter van het Beschermd Natuurmonument Solleveld zijn de afwisseling tussen landgoedbossen en open duingebieden. Het natuurschoon op landgoed Ockenburgh als onderdeel van Solleveld, is gelegen in het landgoedbos, het reliëf en de relatieve verscheidenheid aan milieuomstandigheden..”* Tevens wordt Gewone morielje genoemd.

Sinds 1992 valt Solleveld, en dus ook Ockenburgh, tevens onder de werking van de Habitatrichtlijn 92/43/EEG. Deze Habitatrichtlijn is in 2005 in de landelijke wetgeving geïmplementeerd middels de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 die de gebiedsbescherming regelt.

De status als Beschermd Natuurmonument komt te vervallen bij de vaststelling van het aanwijzingsbesluit van het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen. De doelen voor de natuurwaarden zoals die voor het Beschermd Natuurmonument gelden worden bij aanwijzing tot Natura 2000-gebied verwerkt in/overgenomen door de opgenomen instandhoudingsdoelen voor habitattypen voor het Natura 2000-gebied.

Natura 2000-gebied Solleveld en Kapittelduinen

Het ontwerpbesluit voor “Solleveld & Kapittelduinen” is vastgesteld. Daarmee geldt de verplichting om de natuurwaarden te beschermen door economische en ruimtelijke plannen hieraan te toetsen. Door het Ministerie van LNV zijn voor Solleveld en Kapittelduinen instandhoudingsdoelen geformuleerd (LNV 2006a en LNV 2006b).

De ontwerpbesluiten, waaronder “Solleveld & Kapittelduinen”, hebben van 9 januari tot 19 februari 2007 ter inzage gelegen. Als reactie op de inspraak is een “Nota van Antwoord inspraakprocedure aanwijzing Natura 2000-gebieden” (Ministerie van LNV, 2007) opgesteld.

De instandhoudingsdoelen zijn later opgenomen in de Essentietabel Solleveld & Kapittelduinen (Ministerie van LNV, jaartal onbekend). In 2008 zijn de profielen van de habitattypen uitgebreid; enkele zijn in maart 2009 herzien (Ministerie van LNV, 2008a,b,c,d; Ministerie van LNV, 2009a,b). In 2009 is voor Solleveld en Kapittelduinen het ontwerp-aanwijzingsbesluit vastgesteld.

In februari 2009 is een wetswijziging van kracht geworden, waarin is vastgesteld dat de toetsing van nog niet aangewezen habitatrichtlijngebieden plaats moet vinden op basis van de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied.

In maart 2010 is de Crisis- en Herstelwet aangenomen.

In het ontwerpbesluit van het Natura 2000-gebied ‘Solleveld & Kapittelduinen’ staan zes habitattypen vermeld. Middels deze habitattypen worden de doelen uit de aanwijzing tot beschermd natuurmonument (1990) tot “instandhouding van de aanwezige waarden” wat betreft de na-

tuurwaarden afgedekt. In het plangebied komt alleen het habitattype van de duinbossen voor; subtype B ligt daarbij net binnen het plangebied maar net buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied.

H2180 Duinbossen (Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied) wordt in drie subtypen onderscheiden (zie kader).

H2180a Subtype A: duinbossen (droog)
H2180b Subtype B: duinbossen (vochtig)
H2180c Subtype C: duinbossen (binnenduinrand)

Het habitattype H2180 duinbossen is zeldzaam langs de Europese kusten, maar komt in ons land over relatief grote oppervlakte voor langs een groot deel van de duinkust. Subtype A betreft droge duinbossen voornamelijk bestaand uit oude Berken-Eikenbossen en bossen met Beuk. Subtype B betreft vochtige duinbossen. Het zijn vaak berkenbroekbossen of Meidoorn-Berkenbos met Zachte berk. Subtype C betreft duinbossen van de binnenduinrand, zoals parkbossen met stinzenflora. Ze zijn sterk door de mens beïnvloed, wat zijn weerslag heeft op de vegetatiestructuur en de ondergroei (Ministerie van LNV, 2009).

De landelijke instandhoudingsdoelen zijn (Ministerie van LNV, 2009b):

- subtype A: verbetering verspreiding van goed ontwikkelde vormen, behoud maar lokaal uitbreiding van oppervlakte van goed ontwikkelde vormen en behoud maar lokaal verbetering van kwaliteit;
- subtype B: behoud verspreiding, behoud maar lokaal uitbreiding oppervlakte en behoud maar lokaal verbetering kwaliteit;
- subtype C: behoud verspreiding, behoud oppervlakte en behoud maar lokaal⁴⁾ verbetering kwaliteit.

Beschermde waarden Flora- en faunawet

In de FFW is de soortenbescherming geregeld. De wet biedt de basis voor ontheffingverlening bij verstoring van beschermde soorten. Bij ruimtelijke ingrepen dient nagegaan te worden of de ingreep beschermde soorten nadelig kan beïnvloeden. Indien dat het geval is en verstoring niet is te voorkomen, dient een ontheffing te worden aangevraagd. Voor een aantal algemene soorten geldt voor ruimtelijke ingrepen automatisch vrijstelling. Voor streng beschermde soorten die ook als habitatrictlijnsoorten zijn aangewezen is verstoring in het kader van ruimtelijke ingrepen niet toegestaan en kan daarvoor geen ontheffing verkregen worden. Voor die soorten dienen binnen de ingreep maatregelen genomen te worden waarmee de functionaliteit wordt gewaarborgd, zodat van verstoring geen sprake is. Dat geldt bijvoorbeeld voor vleermuizen. Voor alle soorten, beschermd of niet beschermd, dient overigens altijd te worden voldaan aan de zorgplicht.

⁴⁾ Voor de Duinen Vlieland, Duinen Terschelling en Duinen Schiermonnikoog.

Beschermde waarden Provinciale Ecologische hoofdstructuur

De landelijke ecologische hoofdstructuur beschermt en ontwikkelt grote natuurgebieden en verbindt deze met elkaar. De provincies werken de landelijke ecologische hoofdstructuur verder uit.

Het ruimtelijk beleid voor de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is gericht op het behoud en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden. In de EHS geldt voor ingrepen met een significant negatief effect op wezenlijke kenmerken en waarden het 'nee, tenzij' principe. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen niet zijn toegestaan, tenzij er geen alternatieven zijn en er sprake is van een groot openbaar belang. De nadelige gevolgen moeten worden gemitigeerd en de resterende schade moet worden gecompenseerd. Compensatie houdt in dat er geen netto verlies is van areaal, kwaliteit en samenhang. Het EHS-regime geldt ook in gebieden waar deze overlappen met Natura 2000-gebieden, omdat ook als een ingreep geen significante effecten heeft op de instandhoudingsdoelstellingen voor een specifieke soort in het kader van Natura 2000, deze ingreep nog wel effecten kan hebben op de breder geformuleerde 'wezenlijke kenmerken en waarden' van de EHS.

De provincie Zuid-Holland heeft in het 'Ontwerp natuurbeheerplan Zuid-Holland' (vastgesteld 14 april 2009) de landelijke ecologische hoofdstructuur uitgewerkt tot de Zuid-Hollandse provinciale ecologische hoofdstructuur⁵⁾. Daarin is landgoed Ockenburgh onderdeel van de Duinstreek. De Duinstreek wordt daarbij als volgt gekarakteriseerd: "De Duinstreek strekt zich uit tussen Wassenaar en De Zilk en omvat, naast de duinen, tevens de landgoederenzone in de binnenduinstrand en de Bollenstreek. In de landgoederenzone tussen Den Haag en Wassenaar bestaat het deelgebied uit een brede duinstrook, deels beboste en bebouwde strandwallen en een brede strandvlakte met weilanden en hakhoutbossen. In de Bollenstreek wordt dit patroon doorbroken door de monding van de Oude Rijn en is de fluviale landschapsstructuur en haar karakteristieke blokverkaveling nog zwak herkenbaar. In de rest van de Bollenstreek zijn de strandwallen grotendeels afgegraven en/of bebouwd en zijn de graslanden in de strandvlakten veelal omgezet in bollengrond door zand uit de ondergrond omhoog te brengen."

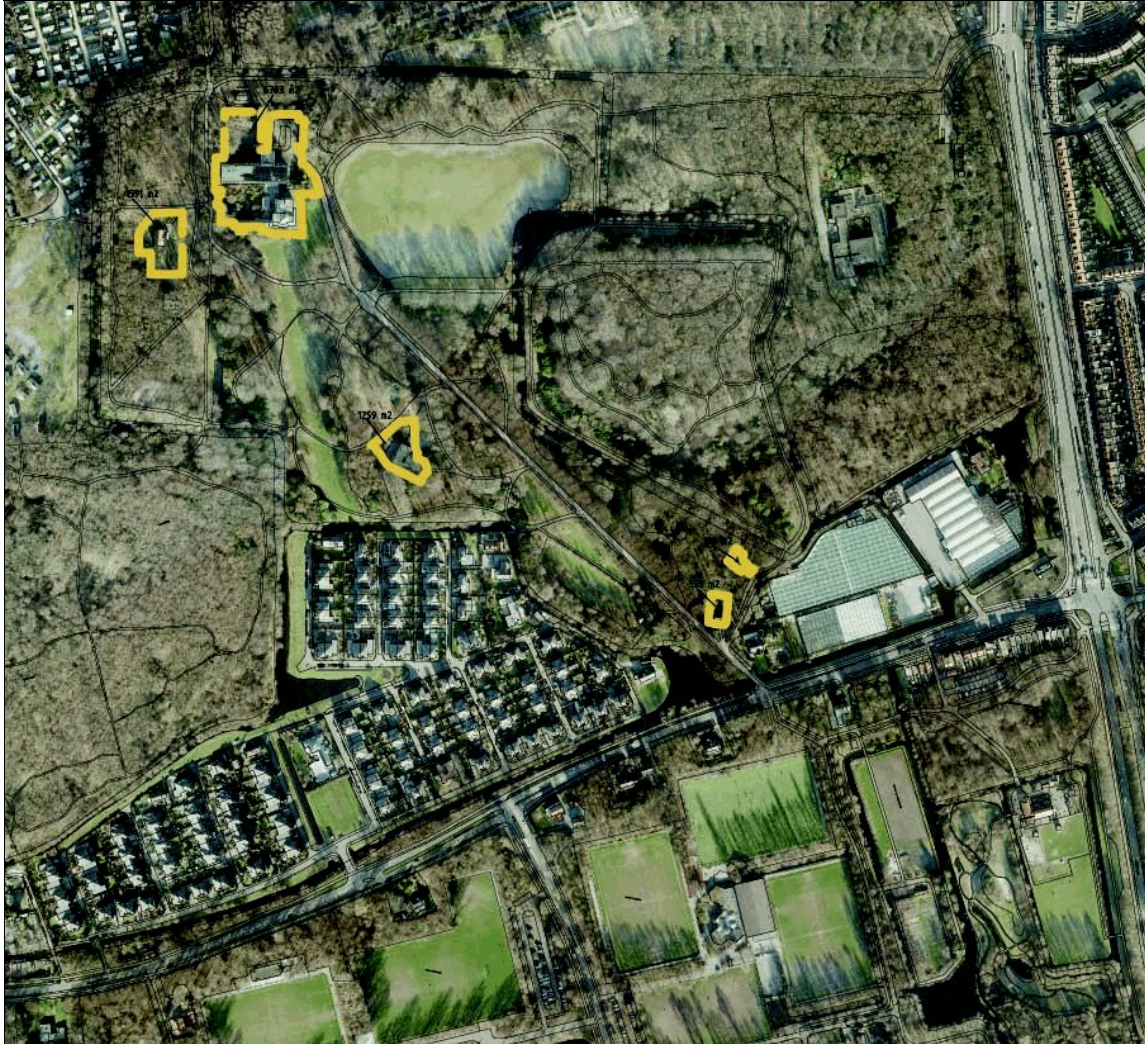
Bij de wezenlijke kenmerken en waarden uit de provinciale ecologische hoofdstructuur gaat het om de actuele en potentiële kenmerken en waarden op het gebied van natuurdoelen en -kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, waterhuishouding, kwaliteit bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte en openheid, landschapsstructuur⁶⁾ en belevingswaarde.

⁵⁾ Dit natuurbeheerplan vervangt de eerder door Gedeputeerde Staten vastgestelde natuurgebiedsplannen.

⁶⁾ De Contourennota Levend Landschap (provincie Zuid-Holland, 2007) schetst de karakteristieke landschapselementen van Zuid-Holland. De Contourennota staat in het teken van versterking van landschappelijke kenmerken en landbouwstructuren. Ockenburgh vormt in deze nota een onderdeel van het deelgebied Westland. Kenmerkend voor de zone bij Ockenburgh is dat zich in de zeventiende eeuw veel buitenplaatsen hebben ontwikkeld en welvarende boeren stichtten er fraaie boerderijen.

Bijlage 6. Exclaveringen Ockenburgh

Exclaveringen Ockenburgh

Exclavering landhuislocatie

Exclavering Monsterseweg 2 (voormalige portierswoning)

Exclavering Monsterseweg 8A (voormalige hovenierswoning)

Exclavering Monsterseweg 8B (Chalet)

Bijlage 7. Contour bouwlocatie Monsterseweg 8A

Bijlage 8. Impressie van het paviljoen aan Monsterseweg 8B

Bijlage 9. Overzicht beschermde soorten

In de volgende tabel staan de wettelijk beschermde natuurwaarden die op Ockenburgh zijn aangetroffen (bronnenonderzoek en/of veldbezoeken). Daarmee wordt geen uitspraak gedaan over status, kwaliteit, aantallen, blijvende of tijdelijke aanwezigheid, noch over eventuele effecten.

De volgende notaties zijn gebruikt:

- Ffwet: Flora- en faunawet
- N2000: Natura 2000
- BN: Beschermd Natuurmonument
- R: soort van de Rode Lijst (alleen tabellen 1 t/m 3);
- de notatie 1, 2, 3 of Bijl IV HR in de kolom Ffwet verwijzen naar het beschermingsregime ingevolge de Ffwet;
- van de met * gemarkeerde vogelsoorten zijn de nesten jaarrond beschermd, dus ook buiten het broedseizoen;
- van de met * gemarkeerde vogelsoorten zijn de nesten niet jaarrond beschermd, maar is inventarisatie volgens het ministerie van LNV wel gewenst.

Zoogdieren		FFwet	N2000	BNM	
Eekhoorn	Sciurus vulgaris	2		X	
Egel	Erinaceus europeus	I		X	
Gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	Bijl. IV HR		X	
Gewone grootoorvleermuis	Plecotus auritus	Bijl. IV HR			
Konijn	Oryctolagus cuniculus	I			
Laatvlieger	Eptesicus serotinus	Bijl. IV HR		X	
Mol	Talpa europea	I			
Nathusius' dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii	Bijl. IV HR			
Rosse woelmuis	Clethrionomys glareolus	I		X	
Rosse vleermuis	Nyctalus noctula	Bijl. IV HR		X	
Veldmuis	Microtus arvalis	I			
Vos	Vulpes vulpes	I		X	
Watervleermuis	Myotis daubentonii	Bijl. IV HR		X	
Reptielen en amfibieën		FFwet	N2000	BNM	
Bruine kikker	Rana temporaria	I			
Gewone pad	Bufo bufo	I			
Vaatplanten		FFwet	N2000	BNM	
Daslook	Allium ursinum	2			
Dotterbloem ⁷⁾	Caltha palustris	I			
Gewone vogelmelk	Ornithogalum umbellatum	I			
Wilde hyacint				x	
Paddenstoelen		FFwet	N2000	BNM	
Gewone morielje				x	
Vogels		FFwet	N2000	BNM	
Blauwe reiger	Ardea cinerea	x *		X	
Boomklever	Sitta europaea	x *		X	
Boomkruiper	Certhia brachydactyla	x *		X	
Bosuil	Strix aluco	x *		X	
Brandgans	Branta leucopsis	x			
Buizerd	Buteo buteo	x *		X	
Ekster	Pica pica	x *			
Fitis	Phylloscopus trochilus	x			
Fuut	Podiceps cristatus	x			
Gaai	Garrulus glandarius	x			
Gierzwaluw	Apus apus	x *			
Glanskop	Parus palustris	x *			
Goudhaantje	Regulus regulus	x			
Groene specht	Picus viridis	x *		X	
Groenling	Carduelis chloris	x			
Grote bonte specht	Picoides major	x *			
Halsbandparkiet					
Heggenus	Prunella modularis	x			
Holenduif	Columba oenas				
Houtduif	Columba palumbus	x			
Houtsnip	Scolopax rusticola	x		X	
Kauw	Corvus monedula	x			

⁷⁾ Met uitzondering van de Spindotterbloem.

Vogels		FFwet	N2000	BNM	
Kleine bonte specht	Picoides minor	x *		X	
Knobbelzwaan	Cygnus olor	x			
Koolmees	Parus major	x *			
Koperwiek	Turdus iliacus	x		X	
Kramsvogel	Turdus pilaris	x			
Meerkoet	Fulica atra	x			
Merel	Turdus merula	x			
Nachtegaal	Luscinia megarhynchos	x		X	
Nijlgans					
Pimpelmees	Parus caeruleus	x *			
Roodborst	Erithacus rubecula	x			
Scholekster	Haematopus ostralegus	x		X	
Sijs	Carduelis spinus	x		X	
Sperwer	Accipiter nisus	x *		X	
Spreeuw	Sturnus vulgaris	x *			
Staartmees	Aegithalos caudatus	x			
Tjiftjaf	Phylloscopus collybita	x			
Vink	Fringilla coelebs	x			
Vuurgoudhaantje	Regulus ignicapillus	x			
Waterhoen	Gallinula chloropus	x			
Waterral	Rallus aquaticus	x			
Wespendief	Pernis apivorus	x *			
Wilde eend	Anas platyrhynchos	x			
Winterkoning	Troglodytes troglodytes	x			
Zanglijster	Turdus philomelos	x			
Zwarte kraai	Corvus corone corone	x *			
Zwartkop	Sylvia atricapilla	x			
Habitattypen		FFwet	N2000	BNM	
H2180 Duinbossen	subtype A (droog)		x		
	subtype C (binnenduinrand)		x		
Wezenlijke kenmerken		FFwet	N2000	BNM	
geomorfologische kenmerken en processen				x	
biologische kenmerken en processen				x	
hydrologische kenmerken en processen				x	
natuurschoon				x	
bodemkundige gesteldheid				x	
met bovengenoemde waarden samenhangende cultuur-historische hoedanigheid				x	
voor de fauna noodzakelijke rust				x	